



RAPORT

DE MONITORIZARE A DISCURSULUI ȘI
COMPORTAMENTULUI SEXIST ÎN MASS-MEDIA
DIN REPUBLICA MOLDOVA

ALEGERILE PREZIDENȚIALE, OCTOMBRIE 2024

CHIȘINĂU, 2024



CUPRINS

I. Introducere	3
II. Context normativ și angajamente	4
III. Metodologie de monitorizare	10
IV. Analiza calitativă de conținut a discursului și comportamentului sexist	12
4.1. Candidații și candidatele la funcția de președinte/ă a Republicii Moldova	13
4.2. Discursul și comportamentul electoral a candidatelor/al candidaților	18
V. Recomandări	20
Anexa 1. Analiza calitativă de conținut a discursului și comportamentului sexist	21
Anexa 2. Analiza cantitativă a datelor monitorizate pe canale media	26

I. Introducere

Limbajul și comportamentul sexist pot afecta negativ imaginea publică și discrimina, în special femeile, în timpul campaniilor electorale. Aceste practici se regăsesc în mass-media și în strategii politice, fiind legate de ideologia patriarhală. Combaterea discursului de ură sexist este esențială, iar legislațiile internaționale și naționale impun sancțiuni. În acest sens, Codul de conduită ¹ pentru alegerile din 2024, elaborat de Comisia Electorală Centrală, include prevederi clare pentru prevenirea și sancționarea discursului sexist, contribuind la un proces electoral mai echitabil.

Codul de conduită pentru desfășurarea și reflectarea campaniei electorale în contextul alegerilor din 2024 din Republica Moldova a fost semnat de toți candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova și de participanții la referendumul republican constituțional. Semnarea acestuia reprezintă un angajament al concurenților electorali de a desfășura campanii corecte, în condiții de concurență egală, și de a respecta norme legale și etice, inclusiv interzicerea utilizării limbajului sexist și a discursului de ură.

Codul de conduită a fost semnat și de instituțiile mass-media, implicându-le activ în respectarea principiilor de non-discriminare și respect față de toți participanții/toate participantele la campanie. În cadrul campaniilor electorale, se pune accent pe protejarea drepturilor fundamentale, combaterea violenței de gen și asigurarea unui climat de respect reciproc între toți actorii politici și alegători.

Discursul sexist este adesea o formă de discurs de ură care promovează, pe lângă alte forme de intoleranță, discriminarea pe baza sexului sau genului, în special atunci când este opriment și misogin. Conform Fișei informative a Consiliului Europei ² privind combaterea discursului de ură sexist, adoptată în 2016, acest tip de discurs poate fi definit ca orice afirmație, presupunere, credință, gest sau act care exprimă dispreț față de o persoană în funcție de sexul sau genul acesteia, sau care o reduce la dimensiunea sa sexuală, tratând-o ca inferioară.

Comunicarea joacă un rol esențial în modelarea realității sociale, influențând percepțiile pe care indivizii și grupurile le au despre ei înșiși și despre ceilalți. Discursurile dominante în sfera publică, inclusiv cele politice, pot acționa în moduri contradictorii: pot sprijini grupuri vulnerabile și pot promova incluziunea, dar pot, de asemenea, marginaliza anumite comunități și consolida structuri de putere inegale. Narațiunile care predomină în discursul public pot construi identități colective, pot întări stereotipuri și pot perpetua inegalitățile. De aceea, modul în care sunt construite și distribuite aceste mesaje are un impact semnificativ asupra coeziunii sociale și asupra dinamicii de putere în societate.

¹ <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/Codul-de-conduita-2023.pdf> (Accesat: 24.04.2024)

² <https://edoc.coe.int/en/gender-equality/6995-combating-sexist-hate-speech.html> (Accesat: 9.04.2023)

II. Context normativ și angajamente

Egalitatea de gen este un principiu fundamental al comunității europene, precum și al Republicii Moldova, consacrat în mai multe tratate și legi, în care se stipulează eliminarea inegalităților și promovarea egalității între bărbați și femei. Prin aceste politici ale UE de promovare a egalității de gen, la care și Republica Moldova este parte, se dorește îmbunătățirea vieții cetățenilor și cetățenelor într-o societate democratică care trebuie să devină incluzivă și participativă pentru femei și bărbați deopotrivă, inclusiv prin limbaj și comportamente.

2.1. Cadru legal internațional

Strategia privind egalitatea de gen 2024-2029³, Consiliul European își reafirmă angajamentul ferm față de egalitatea între femei și bărbați la toate nivelurile și în toate domeniile, alături de responsabilizarea femeilor și eliminarea sexismului și a stereotipurilor de gen, concentrându-se pe șase domenii strategice. Obiectivul strategic 1 abordează în mod explicit prevenirea și combaterea stereotipurilor de gen și sexismului, inclusiv combaterea limbajului sexist și a discursului instigator la ură sexistă. Prin vizarea diferitelor aspecte ale problemei, Strategia a conturat o abordare cuprinzătoare pentru abordarea stereotipurilor de gen și a sexismului, cuprinzând implementarea politicilor, considerentele tehnologice și inițiativele de cercetare necesare în acest sens.

Strategia și Planul de acțiune al ONU privind discursul instigator la ură (2019) afirmă că: „Discursul public este folosit pentru câștiguri politice cu o retorică incendiară care stigmatizează și dezumanizează minoritățile, migranții, refugiații, femeile și orice așa-numit „altul”. Termenul discurs de ură este înțeles ca „orice fel de comunicare orală, scrisă sau comportament, prin care se atacă sau se folosește un limbaj peiorativ sau discriminatoriu cu referire la o persoană sau un grup pe baza a ceea ce sunt, cu alte cuvinte, pe baza religiei, etniei, naționalității lor, rasă, culoare, descendență, gen sau alt factor de identitate.”⁴

Ghid pentru utilizarea limbajului ca motor al incluziunii al Consiliului European (2024) care se referă la rolul cheie al limbii în modelarea atitudinilor culturale, sociale, și recomandă utilizarea limbajul care include genul ca o modalitate puternică de a promova egalitatea de gen și eradica stereotipurile.⁵

Recomandarea CM/Rec (2022) 16 privind combaterea discursului de ură, care, conform documentului european, reprezintă “toate tipurile de exprimare care incită, promovează, răspândesc sau justifică violența, ura sau discriminarea împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane sau care le denigrează pe acestea din cauza caracteristicilor personale sau a statutului lor real sau atribuit, cum ar fi „rasa”, culoarea, limba, religia, naționalitatea, originea națională sau etnică, vârsta, dizabilitatea, *sexul, identitatea de gen și orientarea sexuală*”.⁶

Recomandarea CM / Rec (2019) 1 către statele membre privind prevenirea și combaterea sexismului definește sexismul ca fiind:

„Orice act, gest, reprezentare vizuală, cuvinte spuse sau scrise, practică sau comportament bazate pe ideea că o persoană sau un grup de persoane este inferioră/inferior din cauza sexului, care apar în sfera publică sau privată, online sau offline, ce urmăresc scopul ori au ca efect:

- i. încălcarea demnității sau a drepturilor inerente unei persoane ori unui grup de persoane;

³ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680ae569b (Accesat: 13.05.2024)

⁴ <https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/UN%20Strategy%20and%20Plan%20of%20Action%20on%20Hate%20Speech%2018%20June%20SYNOPSIS.pdf> (Accesat: 2.04.2024)

⁵ Acesta este doar în versiune engleză și franceză. <https://rm.coe.int/guidelines-for-the-use-of-language-as-a-driver-of-inclusivity/1680aec235> (Accesat: 28.04.2024)

⁶ <https://rm.coe.int/0900001680a9b671> (Accesat: 2.04.2024)

- ii. provocarea vătămarilor sau prejudiciilor de ordin fizic, sexual, psihologic sau socioeconomic, precum și a suferințelor unei persoane sau unui grup de persoane;
- iii. crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator;
- iv. constituirea unor bariere în calea autonomiei și realizării depline a drepturilor omului de către o persoană sau un grup de persoane;
- v. menținerea și consolidarea stereotipurilor de gen.

Rezoluția Parlamentului European din 17 aprilie 2018, Egalitatea de gen în sectorul mass-mediei din UE (2017/2210(INI)):

„B. întrucât mass-media acționează ca o a patra putere, are capacitatea de a influența și, în cele din urmă, de a modela opinia publică; întrucât mass-media este unul dintre pilonii societăților democratice și, în această calitate, are datoria de a asigura libertatea de informare, diversitatea opiniilor și pluralismul mediatic, de a promova respectarea demnității umane și de a combate toate formele de discriminare și inegalitate, portretizând, printre altele, modele sociale diversificate; întrucât, prin urmare, organizațiile media trebuie să fie sensibilizate.”⁷

Limbaajul neutru din punct de vedere al genului în Parlamentul European (2018):

„Limbaajul neutru din punct de vedere gen este un termen generic care cuprinde utilizarea unui limbaj non-sexist, a unui limbaj incluziv sau a unui limbaj corect din punct de vedere al genului. Limbaajul neutru din punct de vedere al genului este folosit pentru a evita expresiile ar putea fi interpretat ca subiectiv, discriminatoriu sau devalorizant pe baza premisei că unul dintre sexe/genuri sociale reprezintă norma.”⁸

Recomandarea CM/Rec (2007)17 către statele-membre privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen: „eliminarea sexismului din limbaj și promovarea limbajului care reflectă principiul egalității între femei și bărbați.”⁹

Documentul Consiliului Europei **Combaterea discursului de ură sexist (2016)** conchide cu privire la discursul și comportamentul sexist că acestea: „subminează libertatea de exprimare a femeilor și fetelor, iar impactul psihologic, emoțional și/sau fizic ale acestora sunt reale și severe” și „Discursul sexist al urii are ca efect reducerea la tăcere a femeilor, obligându-le să-și adapteze comportamentul și să-și limiteze mișcările și participarea la diverse activități umane.”¹⁰

Recomandarea CM/Rec(2013)1 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind egalitatea de gen și mass-media include orientarea ca statele membre să adopte un cadru juridic adecvat menit să asigure interzicerea instigării la ură și a oricărei forme de violență de gen în mass-media.¹¹

Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Istanbul, 11.V.2011)

Articolul 40 – Hărțuirea sexuală

„Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a se asigura că orice formă de conduită verbală, nonverbală sau fizică de natură sexuală, cu scopul sau cu efectul violării demnității unei persoane, în special atunci când se creează un mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau jignitor, este supus unei sancțiuni penale sau alte sancțiuni legale.”¹²

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018IP0101> (Accesat: 9.04.2024)

⁸ https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/187109/GNL_Guidelines_RO-original.pdf (Accesat: 28.04.2024)

⁹ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016807509e6 (Accessed: 10.06.2023)

¹⁰ <https://edoc.coe.int/en/gender-equality/6995-combating-sexist-hate-speech.html> (Accesat: 9.04.2023)

¹¹ <https://rm.coe.int/recommendation-cm-rec-2013-1-of-the-committee-of-ministers-to-member-s/1680982c06>

(Accesat: 24.04.2024)

¹² <https://anes.gov.ro/wp-content/uploads/2018/07/Conventia-Consiliului-Europei-210-Romanian.pdf.pdf> (Accesat: 09.04.2024)

2.2. Cadru legal național

În calitate de membră a Națiunilor Unite (ONU) și a Consiliului Europei, Republica Moldova a ratificat mai multe convenții privind drepturile omului care vizează promovarea egalității de gen și protejarea drepturilor femeilor. Ne referim la **Convenția ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor**, ratificată în 1994 și la angajamentul de implementare a obiectivelor evidențiate în **Declarația și Platforma de Acțiune de la Beijing**, adoptate la a patra Conferință Mondială asupra Femeii din 1995.

În 2022, Moldova a ratificat **Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie**.

Prin ratificarea acestor convenții, inclusiv și a Convenției Europene a Drepturilor Omului (CEDO), care include prevederi ce interzic discriminarea pe criterii de gen, și acorduri, Republica Moldova și-a asumat angajamente de a promova egalitatea de gen, de a proteja drepturile femeilor și de a aborda discriminarea și violența împotriva femeilor. Implementarea acestor obligații implică adoptarea de legi, politici și programe care promovează egalitatea de gen și împuternicesc femeile în toate aspectele societății.

Problema sexismului prin limbaj și comportament este reglementată expres în două legi naționale, precum și într-un cod, dar și într-un regulament al Comisiei Electorale Centrale care se adresează atât concurenților electorali, cât și instituțiilor media:

Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați nr.5-XVI din 09.02.2006

Art. 2 Noțiuni principale (2017)

„Limbaj sexist – expresii și adresări ce prezintă femeia și bărbatul în manieră umilitoare, degradantă și violentă, ofensând demnitatea acestora”.

Articolul 8. Egalitatea de șanse în mass-media

(1) Mass-media va contribui la promovarea principiului egalității între femei și bărbați în societate prin elaborarea de programe și de materiale cu impact asupra modificării modelelor sociale și culturale de comportament al bărbaților și femeilor pentru eliminarea prejudecăților, obișnuințelor și a altor practici bazate pe ideea de inferioritate sau de superioritate a unuia dintre sexe sau pe rolurile stereotipe privind bărbații și femeile.

(2) Este inadmisibilă și se sancționează conform legislației publicarea oricăror materiale și informații de caracter sexist și utilizarea limbajului sexist.”¹³

Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174 din 08-11-2018

Singura lege organică din Republica Moldova care reglementează discursul de ură într-o variantă extinsă (articolul 1) și stabilește sancțiuni clare pentru acest tip de discurs în media audiovizuale, care include și discursul sexist: „Discurs care incită la ură – mesaj care propagă, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, anti - semitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau *discriminare pe criterii de sex* (n.n.), de rasă, de naționalitate, de religie sau credință, de dizabilitate sau de orientare sexuală.”

Prin articolul 11, Codul interzice programele audiovizuale susceptibile de a propaga, incita, promova sau justifica ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță sau *pe discriminarea pe criterii de sex*.

¹³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=99343&lang=ro# (Accesat: 10.04.2024)

Art. 4. Principii generale

„Fiecare semnatar în campania electorală se va baza pe următoarele principii:

d) respectarea principiului egalității de șanse și al nediscriminării, inclusiv sub aspectul dimensiunii de gen și al respectării egalității pentru persoanele cu nevoi speciale, al neadmiterii, violenței și sexismului față de alți concurenți electorali sau față de oricare alte persoane sau grupuri;

Art. 5. Discursul public – ca parte a campaniei și instrument de comunicare

1. Fiecare semnatar se obligă să folosească un limbaj respectuos la adresa concurenților electorali sau oricăror altor persoane și să nu incite la discriminare, ură sau violență în discursurile publice, la tv și radio, online media, în materialele de agitație electorală sau în orice alte apariții publice în campania electorală.

2. În sensul prezentului Cod, incitarea la ură urmează a fi considerată orice formă de exprimare, care instigă la violență, denigrare sau calomniere a unei persoane sau grup de persoane, la fel ca și orice hărțuire, insultă, stereotipizare negativă, stigmatizare sau amenințare la adresa unei persoane sau grup de persoane și justificarea unei astfel de exprimări, pe motive de rasă, culoare, descendență, origine națională sau etnică, vârstă, dizabilitate, limbă, religie sau convingeri religioase, sex, apartenență politică, *identitate de gen*, *orientare sexuală* (subl. n.) și alte caracteristici sau statut personal.

Art. 6. Desfășurarea campaniei electorale

(2) Fiecare semnatar:

c) nu va publica materiale false, denigratoare, sexiste și defăimătoare la adresa altor semnatori.

o) nu va întreprinde acțiuni de discriminare sau de violență față de concurenții electorali sau alegători, inclusiv violență pe bază de gen;

p) va oferi în condiții de egalitate acces și reprezentare în dezbaterile electorale pentru femeile și bărbații candidați, inclusiv în emisiuni difuzate în prime time;

r) nu va incita la ură, discriminare sau violență, nu va folosi limbaj sexist și nu va încuraja astfel de comportamente în raport cu alți concurenți electorali, susținătorii acestora sau oricare alte persoane;

s) va respecta egalitatea de gen, drepturile omului și incluziunea socială și va reflecta aceste aspecte în materialele de informare în masă.”¹⁴

Regulamentul privind reflectarea alegerilor de către instituțiile mass-media din Republica Moldova

Capitolul IV. Particularități de organizare și de desfășurare a dezbaterilor electorale

„62. În cadrul dezbaterilor electorale se aplică interdicțiile prevăzute în pct. 40 din prezentul regulament, inclusiv sunt interzise:

1) discursul care incită la ură;

2) dezinformarea;

4) utilizarea limbajului sexist.”¹⁵

Pentru prima dată în Republica Moldova din 2022 avem și *mecanisme legale de sancționare a discursului de ură, instigării la discriminare și incitare la acțiuni violente* prevăzute în două Coduri.

¹⁴ <https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/Codul-de-conduita-2023.pdf> (Accesat: 24.04.2024)

¹⁵ https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/Proiect_REG_CEC_reflectare_mass_media_.pdf (Accesat: 24.04.2024)

Art. 52, alin. (3) – „Utilizarea de către candidatul la alegeri a discursului de ură și/sau instigarea la discriminare în cadrul perioadei electorale și/sau în materialele de agitație electorală se sancționează cu amendă de la 150 la 250 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 250 la 400 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”;

Art. 701, alin. (1) – „Acțiunile intenționate, îndemnurile publice, diseminarea informației sau alte forme de informare a publicului, inclusiv prin intermediul mass-mediei, în formă scrisă, desen sau imagine, sau prin intermediul unui sistem informatic, îndreptate spre instigarea la discriminare pe motive de prejudecată se sancționează cu amendă de la 20 la 80 de unități convenționale, aplicată persoanei fizice, de la 120 la 210 unități convenționale, persoanei cu funcție de răspundere.”¹⁶

Codul penal al Republicii Moldova

Art. 346 – „Instigarea la ură sau violență, manifestată prin îndemnuri publice, diseminare a informației sau alte forme de informare a publicului, inclusiv prin intermediul mass-mediei, în formă scrisă, desen sau imagine, sau prin intermediul unui sistem informatic, împotriva unei categorii de persoane pe motive de prejudecată se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 600 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 1 an la 3 ani.”¹⁷

¹⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140254&lang=ro# (Accesat: 24.04.2024)

¹⁷ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133090&lang=ro# (Accesat: 24.04.2024)

III. Metodologie de monitorizare

Raportul de monitorizare al candidaților și a candidatelor din campania electorală pentru alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024, turul I și 3 noiembrie 2024 turul II, reflectat în mass-media tradițională și online din Republica Moldova a fost realizat de o echipă formată din următoarele membre ale Platformei pentru Egalitate de Gen: dr. Loretta Handrabura, Nina Lozinschi, Inga Stegărescu, Olga Bîtcă.

Realizarea raportului de monitorizare a fost realizată cu suportul financiar al UN Women Moldova. Prezentul raport de monitorizare cuprinde atât analiza cantitativă, cât și cea calitativă a discursului sexist prezent în timpul campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale.

Scopul

Documentarea fenomenului limbajului și comportamentului sexist în mass-media din Republica Moldova în publicitatea electorală și programele candidatelor și candidaților la alegerile electorale pentru Președinția Republicii Moldova din 2024.

Obiective

1. Evaluarea limbajului sexist utilizat în discursul public și a comportamentului sexist și violent adoptat de actorii implicați în campania electorală.

Evaluarea se bazează pe:

- 1) Definiția a ceea ce constituie limbajul și comportamentul sexist în contextul campaniei electorale din 2024, care include, dar fără a se limita, limbajul derogatoriu, insultele bazate pe gen, obiectivarea candidaților și candidatelor pe baza sexului lor, tratamentul discriminatoriu, în special, al candidatelor, reprezentantelor unor candidați sau chiar a jurnalistelor.
- 2) Criterii de evaluare care includ, dar fără a se limita, utilizarea limbajului sexist, tonul comunicării și efectele acestora asupra candidatelor și alegătoarelor, jurnalistelor.
- 3) Colectarea datelor din diverse surse media audiovizuale, publicitatea și oferta electorală a competitorilor.

2. Aplicarea metodelor cantitative și de conținut pe:

- a) programele/oferta electorală
- b) evenimentele de lansare a campaniei
- c) spoturile de publicitate electorală
- d) dezbaterile electorale organizate de instituții TV
- e) emisiunile cu caracter electoral de la TV

Instituțiile media au fost selectate după criteriul de audiență și difuzare în limba română sau rusă:

- Moldova 1
- Pro TV
- N4
- TVC 21

Grupul țintă al monitorizării

- a. candidații și candidatele din campania electorală pentru portofoliul de președinte/-ă;
- b. jurnaliștii și jurnalistele implicate în reflectarea alegerilor electorale, inclusiv alegerea acestora de a difuza o imagine sexistă.

Metodologia de monitorizare a acoperit ambele sexe (femei și bărbați), chiar dacă femeile sunt supuse în mod disproporționat discursului și comportamentului sexist. În plus, ar trebui consemnate toate formele de discriminare cumulativă, care transpar în limbaj și comportamente, deoarece unele grupuri de femei se confruntă cu diferite straturi de discurs instigator la ură, care combină sexismul cu alte forme de intoleranță sau discriminare.

Perioada monitorizării

20 septembrie – 3 noiembrie 2024, turul I și turul II al campaniei electorale pentru funcția de președinte/președintă al/a Republicii Moldova.

IV. Analiza calitativă de conținut a discursului și comportamentului sexist

Campania electorală pentru funcția de președinte/-ă a existat o diversitate de gen și statut de candidatură, cu un total de 11 candidați: 4 femei și 7 bărbați. Dintre acestea, 3 candidate și 2 candidați s-au înscris ca independenți. Această configurație sugerează un interes semnificativ al femeilor în politică, care au preferat să intre în competiție ca independente, evidențiind atât participarea crescută a femeilor în competiția electorală, cât și o posibilă tendință de a candida fără afiliere politică formală.

Observăm că, deși campania electorală include un număr semnificativ de femei și bărbați candidați, **programele electorale ale celor 11 competitori rămân neutre în ceea ce privește problematica egalității de gen**. Nu se oferă propuneri concrete sau măsuri care să sprijine egalitatea între femei și bărbați sau relațiile de gen. Acest lucru sugerează că, deși există o reprezentare echilibrată de gen, problematica egalității nu este abordată prioritar în platformele politice ale candidaților și candidatelor. Cert e că oferta pe diverse domenii care se regăsesc în platformele competitorilor vizează implicit referința la cele două genuri sociale.

Dintre cei 11 candidați monitorizați la cele 23 de dezbateri desfășurate pe posturile M1, PRO TV, N4, TVC 21 și în alte 33 emisiuni electorale, nici Maia Sandu, nici Victoria Furtună nu au participat la vreo dezbatere, în primul tur de scrutin. Ceilalți candidați și candidate au fost prezenți/te fie personal, fie prin reprezentanți delegați, așa cum se regăsește în tabelele din analiza cantitativă. Candidata Natalia Morari a ales să fie reprezentată de un coleg acolo unde ea nu a fost.

Dezbaterile electorale analizate au evidențiat o serie de diferențe în regulile și abordările de moderare, în special în ce privește limbajul discriminatoriu și politicile de neutralitate. Pro TV, N4 și TVC 21 nu au inclus reglementări explicite împotriva discursului de ură sau sexist, în timp ce M1 a fost singurul post care a subliniat politica sa editorială anti-discriminare, conform reglementărilor CEC, descurajând incitarea la ură, dezinformarea și limbajul sexist.

La nivel de discurs, unii candidați, precum Tudor Ulianovschi, au promovat o retorică axată pe valori tradiționale și au respins noțiuni de diversitate familială. De asemenea, strategiile de campanie ale candidatului Renato Usatîi și candidatei Natalia Morari au inclus atacuri directe și comentarii denigratoare, contribuind la crearea unei atmosfere polarizate și întărind stereotipuri de gen sau prejudecăți asupra capacităților femeilor în funcții de conducere.

Analiza discursurilor și a atitudinilor manifestate de unii candidați în campania electorală dezvăluie o strategie marcată de atacuri personale, sexism și retorică discreditantă. Atacurile îndreptate împotriva femeilor, în special a jurnalistelor și a candidatei Maia Sandu, au fost deseori însoțite de comentarii menite să le submineze profesionalismul și competențele prin insinuări de submisivitate sau prin invocarea de stereotipuri de gen. Exemplele includ folosirea limbajului denigrator și insinuant, cum ar fi exprimări despre "sub ocheal la Ambasada SUA", care reflectă o tentativă de a diminua rolul femeilor și de a le prezenta ca fiind sub influență externă, sugerând lipsa de autonomie și capacitate de a decide independent.

De asemenea, structura unor dezbateri, cum a fost cea de la N4, a evidențiat o concentrare excesivă pe absența candidatei Maia Sandu, creând un cadru polarizant care a subminat oportunitatea de a

discuta programele celorlalți candidați. Aceasta reflectă tendința unor moderatori de a amplifica un ton negativ și acuzativ, în detrimentul unei dezbateri obiective și constructive.

În ansamblu, limbajul utilizat și strategiile de comunicare agresivă au avut un efect polarizant și discriminatoriu, influențând negativ calitatea discursului public și subliniind necesitatea unor reglementări mai stricte care să descurajeze discursul de ură și stereotipurile de gen în spațiul electoral.

În această campanie electorală au fost semnalate acte de împiedicare deliberată a activităților din cadrul campaniei electorale. Act semnalat de candidata independentă Victoria Furtună, dar și Irina Vlah, care a raportat o serie de obstacole administrative și de securitate în campania sa electorală, care, în opinia sa, i-ar fi limitat accesul și expunerea publică. Aceste dificultăți includ interdicții și relocări forțate de evenimente, supraveghere susținută de către autorități, verificări extinse și amenzi, percepute de candidată ca intimidări. Deși nu au fost prezentate probe concludente care să confirme un tratament discriminatoriu explicit, aceste experiențe subliniază percepția candidatelor de a fi fost sub o presiune excepțională și, conform declarațiilor sale, intimidată în demersul electoral.”

4.1. Candidații și candidatele la funcția de președinte/ă a Republicii Moldova

1. STOIANOGLO ALEXANDR, candidatul Partidului Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”

Sloganul campaniei: „Dreptate pentru toți!”

Site oficial al campaniei: <https://socialistii.md/>

Programul electoral: candidatul Partidului Politic PSRM a venit cu un program electoral care se concentrează pe combaterea corupției și pe reforma justiției. Deși programul său include teme relevante pentru societatea moldovenească, lipsa unor măsuri concrete privind egalitatea de gen sau incluziunea femeilor în poziții de leadership este notabilă, denotă „inexistența” în opinia candidatului a problemelor ce țin de echitatea de gen.

2. SANDU MAIA, candidata Partidului Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”

Sloganul campaniei: „Maia Sandu pentru Moldova!”

Site oficial al campaniei: <https://maiasandu.pentru.md/plan/>

Programul electoral: programul electoral al candidatei Maia Sandu a inclus o serie de materiale video de promovare, unele dintre acestea fiind special adresate femeilor, evidențiind preocupările și nevoile acestora în societatea actuală. De asemenea, în multe dintre aparițiile publice și materialele de campanie, candidata se adresează atât femeilor, cât și bărbaților, subliniind ideea de unitate și egalitate de șanse. Aceasta reușește să creeze un mesaj inclusiv, recunoscând importanța ambelor genuri în dezvoltarea țării, ceea ce este un element pozitiv din perspectiva reprezentării femeilor alături de bărbați.

Monitorizarea discursului și comportamentului candidatei Maia Sandu s-a desfășurat prin analiza prezenței sale în mediul online, emisiuni electorale, dezbateri, precum și evenimente de lansare a campaniei. Au fost analizate postările și video-urile de pe pagina de Facebook a candidatei, interviurile cu vloggeri, precum și discursurile susținute la evenimentele de lansare a campaniei în Chișinău, Cahul și Soroca. Candidata a refuzat să participe la dezbaterile electorale din turul I, pentru turul II a lansat invitații la dezbateri electorale contracandidatului său.

3. RENATO USATÎI, candidatul Partidului Politic „Partidul nostru”

Sloganul campaniei: *“Doar pentru Moldova!”*

Site oficial: <https://rup2024.md/>

Programul electoral: programul electoral al lui Renato Usatîi subliniază faptul că acesta perpetuează un discurs care exclude femeile din sfera publică și politică, prin utilizarea exclusivă a termenilor la masculin și prin absența unor referințe clare la egalitatea de gen. Lipsa unor măsuri concrete pentru promovarea egalității de gen, reflectă o viziune conservatoare și patriarhală. Programul nu doar că neglijează această problemă, dar prin promovarea unor politici educaționale tradiționale, susține implicit menținerea stereotipurilor de gen. Excepția o reprezintă fenomenul violenței împotriva femeilor la care s-a referit în cadrul emisiunilor electorale, venind cu propuneri radicale în combaterea fenomenului.

4. TARLEV VASILE, candidatul Partidului Politic „Partidul pentru Viitorul Moldovei”

Sloganuri campanie: *„Dezvoltare, bunăstare, pace!”*

Site oficial: <https://tarlev2024.md>

Programul electoral: programul electoral al candidatului Vasile Tarlev se bazează pe zece priorități majore care abordează teme esențiale pentru dezvoltarea economică, bunăstarea socială, consolidarea națională și politica externă. Programul nu menționează direct nevoile specifice ale femeilor sau ale altor grupuri dezavantajate, cum ar fi minoritățile etnice sau persoanele cu dizabilități. De exemplu, măsurile privind crearea locurilor de muncă, protecția socială sau asistența medicală nu sunt formulate astfel încât să reflecte nevoile diferite ale femeilor și bărbaților.

În prioritățile dedicate sănătății și educației, programul nu abordează nevoi specifice, cum ar fi îngrijirea sănătății reproductive, accesul echitabil la servicii de sănătate, programe de conștientizare privind violența de gen sau educația în egalitate de gen.

Programul conține măsuri pentru protecția socială a categoriilor vulnerabile și pentru crearea locurilor de muncă, însă acestea nu sunt orientate în mod specific către femei sau părinți singuri. De exemplu, un program sensibil la gen ar putea include sprijin pentru mamele singure, măsuri care să faciliteze accesul femeilor la locuri de muncă bine plătite și politici de îmbunătățire a echilibrului între viața profesională și cea de familie.

5. VLAH IRINA, candidată independentă

Sloganul campanie electorală: *„Președintele păcii și al creației”, „Alege cu Inima!”*

Site oficial: www.irinavlah.md

Programul electoral: în prioritățile electorale ale Irinei Vlah nu apare în mod clar o componentă de gen explicită în oferta sa politică, care să se axeze pe promovarea egalității de gen sau pe politici specifice pentru susținerea femeilor, fetelor. Majoritatea propunerilor candidatei sunt orientate către probleme financiare și economice, precum reducerea datoriei publice, transparența guvernării și responsabilitatea financiară. Irina Vlah reflectă o abordare fermă și justițiară în gestionarea datoriilor publice. Vine cu planuri pentru investigarea datoriilor existente și măsurile propuse pentru asigurarea transparenței, **restructurarea datoriilor externe** prin strategia pentru negocierea condițiilor mai favorabile în relațiile cu partenerii internaționali. Propuneri legislative pentru

penalizarea celor care au gestionat iresponsabil resursele publice. Inițiative destinate protecției sociale, cu accent pe reducerea poverii datoriei publice asupra cetățenilor.

6. CHICU ION, candidat al Partidului Politic „Partidul Dezvoltări și Consolidări Moldovei”

Sloganul campaniei electorale: *Statul este al tău. Alege un președinte care te respectă!*

Site oficial: www.pdcm.md

Program electoral: programul electoral 2024 al lui Ion Chicu pune accentul pe creșterea economică, dezvoltarea infrastructurii, îmbunătățirea asistenței medicale și reforma educației.

Obiectivele din programul electoral al lui Ion Chicu sunt orientate în principal către dezvoltare economică, sănătate, educație și modernizarea infrastructurii. Însă programul nu include măsuri concrete pentru promovarea egalității de gen sau reducerea discriminărilor de gen. Spre exemplu: programul vorbește despre sprijinirea afacerilor și crearea de locuri de muncă, dar nu oferă mecanisme specifice pentru a încuraja participarea femeilor în antreprenoriat sau în roluri de conducere. La domeniul educație și sănătate obiectivele se axează pe modernizarea acestor sectoare, dar nu există un plan explicit de a asigura acces echitabil pentru fete și băieți sau de a răspunde nevoilor specifice de sănătate ale femeilor, bărbaților, inclusiv cele de sănătate reproductivă sau măsuri pentru prevenirea și combaterea violenței de gen în școli sau în comunitate. La domeniul protecția socială – programul menționează sprijin pentru categorii vulnerabile, dar nu specifică măsuri pentru femeile aflate în situații de vulnerabilitate, cum ar fi femeile din medii rurale sau cele care sunt victime ale violenței domestice.

Cu toate acestea, politicile specifice de gen nu sunt evidențiate, iar programul electoral al lui Ion Chicu nu pare să prioritizeze în mod explicit sensibilitatea la gen.

7. NASTASE ANDREI, candidat independent

Sloganul campaniei electorale: *Împreună, vom pune Moldova pe primul loc!*

Site oficial: pagina pe Facebook: [Nastase 2024](#)

Program electoral: evenimentul de lansare a avut loc în fața Președinției Republicii Moldova în data de 27.IX.2024. Prioritățile ofertei electorale vizează consolidarea instituțiilor anticorupție, independența justiției, creșterea transparenței în contractele guvernamentale și restabilirea încrederea în instituțiile publice, investițiilor străine prin oferirea unui cadru legal clar și echitabil, reforme fiscale pentru a echilibra bugetul și vom oferi stimulente fiscale pentru sectoare precum agricultura, tehnologia și manufactură, consolidarea securității energetice a Moldovei accent pe valorile tradiționale, familie, credință.

Susținerea afacerilor locale, îmbunătățirea infrastructurii și reducerea birocrăției. Politicile de sprijin pentru familiile prin programe sociale care îmbunătățesc accesul la servicii medicale de calitate, educație și locuințe. Politici care întăresc comunitățile, cum ar fi sprijinul sporit pentru instituțiile religioase și culturale locale.

8. ȚICU OCTAVIAN, candidatul Blocul Electoral „Împreună”

Sloganul campaniei electorale: *Octavian Țicu președinte!*

Site oficial: [pagina pe Facebook](#)

Program electoral: lansarea în campania electorală și prezentarea programului de guvernare a avut loc în data de 11.X.2024, Chișinău.

În *oferta electorală* care este una atât pentru alegerile prezidențiale, cât și pentru cele parlamentare din 2025, a avut 4 angajamente (integrarea europeană; pace, securitate și apărare; program de dezvoltare umană 2025-2035; economie puternică și diversă) și 8 priorități de guvernare, care implicit au și componenta de gen, fiind niște obiective pentru ambii actori sociali ai RM: accesul la piața și fondurile europene; o suveranitate consolidată; locuri de muncă bine plătite acasă; o îmbunătățire a calității vieții; protecția intereselor naționale a RM; o țară reîntregită; integrare europeană accelerată prin reîntregirea cu România; un stat de drept funcțional.

Spotul electoral „Împreună pentru Europa!” integrează efortul tuturor persoanelor din societate, fără diferențe de gen, etnie ș.a. criterii.

În cadrul conferințelor de presă, a fost însoțit exclusiv de bărbați, iar materialele de campanie, precum pliantele electorale și imaginile publicate pe pagina sa de socializare, reflectă aceeași tendință. Prezența femeilor alegătoare este vizibilă doar în contextul unor întrevederi spontane, unde acestea apar în cadrul unor interacțiuni directe.

9. FURTUNĂ VICTORIA, candidată independentă

Sloganul campaniei electorale: „*Candidez pentru noi, pentru Moldova noastră nouă*”, care se regăsește și în spotul electoral cu care s-a lansat și este unul echilibrat ca imagini, mesaje în privința genului.

Site oficial: <https://victoriafurtuna.md/> Lansarea în campania electorală și prezentarea programului de guvernare a avut loc în data de 29.11.2024, la Hîncești.

Program electoral: candidata a propus un Plan electoral - *Pentru Moldova, vom construi un viitor bazat pe integritate și prosperitate*, cu 8 priorități:

1. Voi menține Pacea în Republica Moldova. Ce înseamnă Pacea la moldoveni?
2. Planul Victoriei Furtună de Industrializare al Republicii Moldova, defalcat pe raioane. Vezi lista la 1 508 fabrici și uzine;
3. Reforma sistemului de pensionare. Baniî împrumutați statului vor fi întorși și cu posibilitatea de a fi moșteniți.
4. Legea “Promisiunea electorală neexecutată se echivalează cu escrocheria”.
5. Aplicarea impozitului unic în economie. Modelul de reducere a birocrăției fiscale.
6. Cultură în fiecare localitate din Republica Moldova. Educăm o generație mai bună.
7. Cardul “De Acasă” va proteja producătorii locali și le va garanta prezența pe piața locală.
8. Ce înseamnă Fericirea la moldoveni?

Imaginile utilizate pentru cele 8 priorități au fost sugestive și echilibrate în privința genului.

10. ULIANOVSKI TUDOR, candidat independent

Sloganul campaniei electorale: *Moldova normală ești TU!*

Site oficial: <https://tu.md/>

Program electoral: lansarea în campania electorală și prezentarea programului de guvernare a avut loc în data de 29.IX.2024, Chișinău

Cele 10 priorități ale programului electoral se referă la: Negocierile privind integrarea și aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană vor avea loc doar cu respectarea interesului național; Educație de calitate. Infrastructură modernă pentru grădinițe, școli și universități. Dezvoltarea medicinei specializate și de înaltă performanță. Servicii medicale de calitate; Familii sănătoase, asigurate cu venituri obținute în Moldova; Sate prospere și agricultură sustenabilă; Politici sociale moderne pentru toți cetățenii și convingerea familiilor tinere să rămână acasă; Reforma Justiției și

garantarea funcționalității instituțiilor de drept; Diaspora este țara noastră din afară; Relația cu România; Libertatea presei și a cuvântului.

Candidatul promovează un discurs care pune accentul pe valori tradiționale și pe familia clasică, conturând o viziune ce exclude diversitatea formelor familiale contemporane. Voi convoca Asociația Pedagogilor din Republica Moldova, în vederea inițierii procesului de schimbare a manualelor, astfel încât conținutul acestora să corespundă programei școlare, adaptată la realități, bazată pe valori familiale sănătoase, tradiționale, a tatălui și a mamei, nu a „părintelui 1” și a „părintelui 2”. Discursul conține elemente care pot fi considerate discriminatorii, mai ales prin prisma excluderii anumitor categorii de persoane și a promovării unui model unic de familie, bazat pe „valori tradiționale”, prin aceasta promovând indirect discriminarea subtilă a persoanelor necăsătorite sau fără copii, consolidând stereotipuri tradiționale, poate sugera o respingere a diversității familiale, cum ar fi familiile monoparentale, cele formate de persoane necăsătorite.

11. MORARI NATALIA, candidată independentă

Sloganul campaniei electorale: *Schimbarea aici și acum. Împreună putem face schimbarea aici și acum!*

Site oficial: <https://nataliamorari.md/programul-meu/>

Program electoral: lansarea în campania electorală și prezentarea programului de guvernare a avut loc în data de 27.IX.2024, drumul Bumbăta, r1 Leova.

Programul “Moldova Nouă” a inclus 9 acțiuni: Reformele structurale ale Republicii Moldova; creșterea economică; „vânătoarea de investitori”; dreptate și protecție socială pentru pensionari; ipoteca la 1% pentru toți; investiții în sistemul de educație; investiții în sistemul de sănătate; planul luptei cu corupția; curățarea justiției.

La evenimentul de lansare au fost prezenți/e atât femei, cât și bărbați de diverse vârste, majoritatea având până în 40 de ani. În planul secund, în timpul discursului candidatei, se aflau două femei.

4.2. Discursul și comportamentul electoral a candidatelor/al candidaților

Analiza mărcilor discursului sexist demonstrează că acestea sunt utilizate cel mai frecvent, ca și până acum, în raport cu candidatele sau femeile în general, și mai puțin în raport cu candidații sau alegătorii, bărbații. Maia Sandu a fost cea mai atacată candidată din această campanie.

Limbajul neutru sau doar la masculin pentru funcțiile de stat a fost utilizat de majoritatea candidaților și candidatelor, atât în oferta electorală, slogane, cât și în declarații publice, dezbateri și emisiuni. Acest limbaj a fost folosit și de jurnaliști și jurnaliste.

Dintre mărcile sexiste din limbaj, persistă promovarea unui discurs care alimentează discriminarea indirectă, subtilă, împotriva persoanelor necăsătorite, fără copii. Exemplu al acestui discurs este Tudor Ulianoschi, care, atât în cadrul evenimentului de lansare a campaniei, cât și în programul electoral, reflectă o viziune care respinge diversitatea familială, subliniind prioritatea „valorilor familiale sănătoase” și refuzând recunoașterea noțiunilor de „părinte 1” și „părinte 2” în educație, contribuind astfel la marginalizarea altor forme de familie. Ulianoschi a menționat: „Sunt tată împlinit cu trei copii, susținător al familiei tradiționale, valorilor tradiționale și sunt împotriva propagandei de gen, o confuzie crasă cu familia tradițională și creștină...”.

Discriminarea pe bază de gen, prin limbaj și comportamente este comisă cel mai frecvent prin marcă ce perpetuează stereotipuri și prejudecăți, contribuind la polarizarea societății prin discursul public.

Discursul electoral al lui Renato Usatîi s-a remarcat printr-un stil populist, provocator și agresiv, utilizând umorul, ironia și atacurile personale, în special la adresa Maiei Sandu, folosind expresii umilitoare pentru a-i minimiza rolul. Astfel de comentarii întăresc prejudecăți despre incapacitatea femeilor de a fi eficiente, indepede, hotărâte în funcții de conducere.

Candidata independentă Natalia Morari a pus la îndoială, repetat, inteligența, competența, independența în decizii și experiența Maiei Sandu, care sunt indicii ale discursului de ură, sexist întărit de o femeie implicată în competiția electorală.

Reprezentant al PSRM, A. Albu, în cadrul emisiunii electorale la „Новое Радио” a folosit un limbaj vulgar și sexist, afirmând că președintele poate face multe, doar că „*nu-i ajung... ouă*”. Sugestia a fost, desigur, la președinta în exercițiu. Acest comentariu vulgar este un exemplu clar de sexism direct, întărind prejudecățile conform cărora funcțiile de înaltă demnitate trebuie să fie apanajul bărbaților.

Prezența unui discurs de instigare la violență:

R. Usatîi a folosit un limbaj jignitor care a prezentat femeile și grupurile vulnerabile într-o lumină inferioară, stimulând atitudini discriminatorii și agresive. Retorica sa conservatoare, alimentată de stereotipuri de gen și prejudecăți, a consolidat un discurs de instigare la ură față de minoritățile și comunitatea LGBT, printr-o prezență constantă în media. El a spus, de exemplu: „*În tren până mergi de la Ocnîța la Chișinău, poți să faci cunoștință cu o fată, ea poate să reușească să rămână însărcinată...*” — o ironie grosolană folosită pentru a critica starea infrastructurii țării, dar care trivializează relațiile umane și reduce rolul femeii.

Descrierea socialiștilor ca „*девочки пруневочки*” (fete care cântă) este o altă expresie jignitoare, depreciativă.

N. Morari a utilizat un limbaj virulent și jignitor, inclusiv expresii care înjosesc și ridiculizează grupuri de persoane, alimentând un discurs sexist. Afirmările sale, cum ar fi „*curvele se dau virgine*” și „*trebuie să le dăm la bot*” (referindu-se la jurnaliști și jurnaliste), constituie exemple clare de atacuri verbale care încurajează violența și batjocura, fiind un comportament inacceptabil, în spațiul public și audivizual.

Utilizarea limbajului sexist care subestimează sau marginalizează anumite grupuri, cel mai vizat fiind grupul jurnalistelor, a fost frecventă. De exemplu, adresarea repetată către moderatoarea L. Bogza cu termeni familiari: „*Draga mea,*” urmată de „*draga mea, repet pentru dvs. dacă nu ați auzit,*” este un exemplu de subestimare a autorității unei profesioniste într-un context profesional.

R. Usatîi o descrie pe Maia Sandu într-o manieră diminutivă, referindu-se la înălțimea ei („*un dictator micuț*”) sau folosind expresii batjocoritoare precum „*karaleva benzacalonki,*” cu o conotație jignitoare. Prin aceste comentarii, Usatîi încearcă să minimalizeze importanța și competențele contracandidatei sale, transformând-o într-o figură de comedie, fără valoare.

În această campanie, marca discursului sexist prin umor, glume deplasate, aluzii cu tentă sexuală și vulgarități a fost mai mult utilizată. R. Usatîi a folosit frecvent acest tip de discurs pentru a ridiculiza minoritățile și grupurile marginalizate. De exemplu, el face referire la comunitatea LGBT într-un mod derogatoriu și folosește termeni depreciativi când vorbește despre bărbații pe care îi consideră mai puțin masculini, sugerând că aceștia nu sunt potriviți pentru anumite roluri sociale sau profesionale. Aceste atacuri fac parte dintr-o strategie mai largă de consolidare a unei identități tradiționale și conservatoare. Campania sa a fost marcată de o prezență constantă în spațiul mediatic,

atât prin emisiunile la care a participat, cât și prin propria sa platformă de comunicare, toate acestea contribuind la menținerea unui discurs polarizant și controversat.

Este de menționat, de asemenea, că Maia Sandu a fost cea mai atacată candidată din această campanie. Contracandidații săi și contracandidatele s-au concentrat mai puțin pe promovarea propriilor programe și mai mult pe criticarea și defăimarea imaginii acesteia. Un exemplu semnificativ îl constituie dezbaterile de la N4, moderată de Gheorghe Gonța, unde toate întrebările către candidați se refereau la absența Maiei Sandu de la dezbateri și la comportamentul său. Începutul dezbaterii chiar ilustra acest aspect prin întrebarea introductivă: „*Pentru început, poate aveți o părere despre faptul că șeful statului în exercițiu refuză categoric să vină la orice dezbateri pentru a se întâlni cu domniile voastre și ceilalți candidați.*” Acest mod de a structura discuțiile publice nu doar că direcționează atenția asupra candidatei absente, dar contribuie și la polarizarea discursului electoral, oferind puține ocazii de a analiza campaniile celorlalți candidați.

Comportamentele de înjosire, batjocorire și ridiculizare folosite în campania electorală, în special prin atacuri sexiste verbale și violente la adresa femeilor și a presei. Aceste exemple de discurs sunt importante pentru a înțelege cum limbajul poate consolida stereotipuri de gen și poate submina autoritatea și demnitatea unor persoane, în special femeile. Usatîi folosește expresia „*ședeau pe sub ocheal la Ambasada SUA ori UE*”, care, pe lângă acuzația de submisivitate, utilizează un limbaj care pune sub semnul întrebării independența în decizii și acțiuni a femeilor și a jurnaliștilor, jurnalistelor. Acesta este un exemplu clar de ridiculizare a femeilor, care sunt văzute ca fiind dependente de influențe externe și incapabile să-și construiască propriile opinii, poziții și acțiuni.

Comportament cu insulte directe și jignitoare la adresa jurnalistelor: „*Doamna Radu dvs. sunteți o nesimțită și nerușinată. Nerușinata nerușinaților.*” – Aceste caracteristici (etichete) sunt folosite pentru a denigra persoana vizată și a-i nega orice fel de demnitate sau respect. Utilizarea unor termeni ca „*nerușinata nerușinaților*” denotă nu doar dispreț, dar și o intenție clară de a o umili public. Acesta este un exemplu de limbaj care induce o atitudine de superioritate a celui care îl rostește și care vizează distrugerea reputației celeilalte persoane, strategie utilizată frecvent în bătăliile electorale.

Răspândirea unui limbaj vulgar și sexualizat: „*Dvs. sunteți niște propagandiști și mincinoși, sunteți Cristi Tabără 2, numai că el o fost acuzat de pedofilie, dvs. sper că nu.*” Această afirmație descalifică din punct de vedere a integrității profesionale și morale, nu doar că atacă integritatea jurnaliștilor, dar adaugă și un element de umilire extremă, făcând o legătură cu acuzații grave de pedofilie, ceea ce contribuie la trivializarea subiectului și la răspândirea unui discurs extrem de dăunător și divizant.

VI. RECOMANDĂRI pentru campanii electorale curate, fără discurs sexist și instigator la violență

✓ Cunoașterea și înțelegerea esenței unui discurs public, a efectului mesajelor care instigă sau promovează ura pe criteriu de gen și a comportamentelor sexiste, a sancțiunilor deja existente în *Codul civil* și *Codului penal* cu referire la discursul de ură, îi va sensibiliza pe competitorii electorali – independenți sau afiliați politici - și va contribui la formarea unei culturi electorale adecvate prin dialog civilizat și respect reciproc în bătăliile electorale.

✓ Monitorizarea online, în special a paginilor publice ale formațiunilor, alianțelor, grupurilor de inițiativă, a candidatelor și candidaților de pe rețelelor de sociale de o echipă de monitori și monitoare, este imperios necesară, deoarece acestea sunt tot mai frecvent utilizate atât de competitorii electorali, pe de o parte, precum și de către electoratul de toate vârstele.

✓ Activități de formare și nonformale pentru educarea electorală a societății în ceea ce privește conștientizarea nocivității mesajelor sexiste, discriminatorii și de ură, precum și a comportamentelor agresive care mențin violența verbală și fizică și o multiplică prin modelele unor politicieni și politiciene.

✓ Atât **organizatorii dezbaterilor** – canalele media, precum și societatea trebuie să promoveze un discurs politic focusat pe mesaje de probleme și soluții, incluziv, echitabil și respectuos în raport cu cei doi actori sociali (femeile și bărbații). Aceste aspecte trebuie să fie tratate cu seriozitate, pentru a elimina stereotipurile discriminatorii cu referire la candidate și candidați sau alegătoare și alegători, și pentru a asigura un proces electoral corect, în care se respectă drepturile tuturor, indiferent și de alte criterii (politice, etnice, lingvistice, religioase).

✓ Este important ca **jurnaliștii și jurnalistele** să fie instruiți temeinic, până la demararea campaniilor electorale, pentru a recunoaște discursul de ură sexist și comportamentele sexiste după mărcile prin care se manifestă. Având o înțelegere adecvată a respectării și sancționării mesajelor prin care se atacă demnitatea umană, se minimalizează sau nu se contestă valoarea și contribuția unui sau altui gen prin discursuri distructive și comportamente neadecvate ale competitorilor electorali, media se va implica și va asigura menținerea unui climat electoral corect în competiția alegerilor și între alegeri.

✓ Evitarea citării mot-a-mot a mesajelor sau exemplelor sexiste, discriminatorii, care incită la ură din partea moderatorilor și a moderatoarelor, ci doar o referire la ele, mențiune și precizare dacă își mențin poziția cu atenționarea de sancțiuni legale existente în legislația RM.

✓ Declarația "Eu vreau să fiu președinte!" în sine nu este sexistă, însă, este insuficient de inclusivă, conține implicit o discriminare bazată pe gen la nivel de limbaj și mesaj atunci când este denumirea unui produs media. În procesul electoral politic este important să promovăm egalitatea de gen și de șanse, să luptăm împotriva discriminării bazate pe sex. Denumirea dezbaterii electorale "Eu vreau să fiu președinte!" de la PRO TV și în această campanie pentru președinție, ca și acum 4 ani, poate fi revizuită prin completare cu termenul președintă, pentru a nu exclude lingvistic din start implicarea femeilor în acest exercițiu democratic.

✓ Enunțarea la fiecare dezbateră și emisiune și TV de către moderator/-oare a regulilor dezbaterilor al canalului media cu trimitere la extrasele regulamentului CEC pentru desfășurarea

dezbatărilor și anunțarea sancțiunii cu deconectarea microfonului atunci când se încalcă prevederi agreeate apriori. Implementarea mai frecventă și corectă a sancțiunii cu deconectarea microfonului până la excluderea de pe platou. Intervenția moderatorului/moderatoarei ori de câte ori e cazul și impunerea discuției pe rând pentru contabilizarea corectă a minutelor pentru persoanele din platou.

Anexa 1. Analiza calitativă de conținut a discursului și comportamentului sexist

În analiza de conținut sunt incluse **mărcile sexiste din limbaj** și **comportamentul sexist** atât al candidadelor/candidaților (sau persoanelor care îi/le reprezintă), precum și al jurnalistelor/jurnaliștilor care moderează dezbaterile a celor patru instituții media care au fost monitorizate.

Mărcile limbajului sexist

Folosirea generalizărilor și a termenilor cu caracter absolut

1. „Când aud cum înjură (despre Renato Usatîi) îmi vine mereu în minte expresia pe care am citit-o undeva „*Лучше быть хорошим человеком, «ругающимся матом», чем тихой, воспитанной тварью.*””, Veronica Schmidt, sora candidatului Renato Usatîi. “*Puteți vă rog să repetați expresia asta încă o dată, mie atât de mult mi-a plăcut și mă duce cu gândul și la altcineva din politica moldovenească*”, Gheorghe Gonța, moderatorul emisiunii Puterea e în Adevar.
2. „*При всём уважении к женщинам которые получили образование, есть там больше кройки шитья но одно дело пройти курсы кройки шитья и другое дело стать железнодорожником. Это одна из самых сложных профессий.*” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” la evenimentul de lansare în campanie la Briceni. (Minutul 31:10)
3. „*Moldovencele sunt cele mai puternice gospodine din lume.* Anatol Botnaru, Vicepreședinte pentru Turism Rural, evenimentul de lansare în campanie a candidatei Maia Sandu. (Minutul: 57:43)

Utilizarea de termeni familiari, paternaliști, infantilizatori cum ar fi apelativele stereotipice, eufemistice, peiorative, diminutive sau forme excesiv de politicoase, pentru a desemna persoanele din categoriile discriminate:

1. „*Până la alegeri această presă independentă poți să bei cu ei în oraș. Când vine și când trebuie să apărăm orice scatină europeană păi îs ca niște câini turbați că Doamne ferește cineva s-o critice pe Sfânta Maia.*” Renato Usatîi, emisiunea Puterea e în Adevar 2. (Minutul: 36:30)
2. „*... vedeți ce se întâmplă, pe dreapta nimeni să nu-i încurce ca dumneaei să fie „karaleva benzacalonki”,* Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” la conferința de presă cu privire la o decizie CEC. (Minutul 12:04)
3. „*Да так всегда работают только социалисты они всегда прячутся за масками, за какими-то третьими структурами бригадами и так далее. Потому что, так-то они вообще девочки пруневочки, а вот всегда выставляют кого-то вперед.* Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” în video despre amenințările primite. (Minutul 3:07)

Aplicarea de calificative de întărire a unor stereotipuri de gen

1. „*Mie în campania electorală îmi este interzis să fac astfel de donații, am mame cu copii cu lacrimi în ochi, la care nu am dreptul să le achit o operație*” Renato Usatîi, emisiunea Puterea a Patra la N4. (Minutul 17:39)
2. „*Eu la Condrița aș construi o zonă de agrement unde să fie doctori, profesori, în primul rând aș începe cu doamnele care astăzi cu părere de rău sunt ucise cu ciomagul, cu truba fugărite. Sunt doamne care se apropie de mine și-mi povestesc niște lucruri că mie îmi vine să merg eu și să-i înăduși pe acei soțiori*” Renato Usatîi, emisiunea Puterea a Patra la N4. (Minutul 37:18).
3. „*mie mi se rupe inima când se apropie doamnele de mine și-mi zic să fac ceva cu nebunul ei de acasă că o s-o omoare, eu nu am frate, eu nu am tată, pe mine nu are cine mă apăra domnule Renato.*” Renato Usatîi, emisiunea Puterea e în Adevar. (Minutul:3:24:35).

4. „Domnul Soianoglo este un statalist, un familist...” Igor Dodon, Președinte PSRM, evenimentul de lansare în campanie. (Minutul 7:18).
5. „Trebuia să vie o femei la cârma țării, ca acum lumea să zică despre Moldova „WOW”. ” Anatol Botnaru, Vicepreședinte pentru Turism Rural, evenimentul de lansare în campanie candidatei Maia Sandu. (Minutul 56:40)
6. „Industrializarea țării începe de la școli profesioniste, noi trebuie să începem a produce sudori, croitorese, lemnari, electricieni și specialiști de alte profesii...” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” la întâlnirea cu alegătorii din Drochia. (Minutul 5:45)
7. „Vreau s-o prezint pe gospodina Glodeniului, temuta gospodină a raionului Glodeni în al treilea mandat, doamna Stela Onuțu”, Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”, Eveniment în fața Parlamentului Republicii Moldova. (Minutul 27:30).
8. „... pe mine mă interesează să anulăm armata obligatorie că acolo nimeresc jumate de copchii ca Radu Marian care-s oleacă de balerină, oleacă de dansuri, oleacă de pictori.” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”, în cadrul dezbaterilor la N4. (Minutul 1:08:38).
9. „Te uiți la acest filmuleț și te gândești, sărmănica cât de greu o mai duce, dar de fapt, țara o duce greu, dar nu Maia Sandu” Albu Adrian, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” în cadrul dezbaterilor de la Pro TV. (Minutul 16:12)
10. „Pentru a salva feroviarul care astăzi nu pot să crească în 3-4 luni cum spre exemplu o croitoreasă, este nevoie de foarte mulți bani și peste patru ani în sus.” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” în cadrul dezbaterilor de la Jurnal TV. (Minutul 28:00).

Referiri stereotipice despre vestimentație, aspect corporal, privilegierea indicilor de aparență fizică și/sau de statut marital care reprezintă seducție falsă, lingușiri, complimente despre aspectul fizic:

1. „Am văzut-o 30 de minute în urmă pe Maia Sandu, dumneaei era galantă, pantofiori pe tocuri, rochiță, adică era tare ok, dar n-am văzută că e dacă-i mititică ca și tine.” Renato Usatîi, emisiunea Puterea e în Adevăr. (Minutul 19:55).
2. „Oamenii trebuie să decidă, au nevoie de un președinte în pantofi ca la Gheorghe Gonța (în sens de stilat, curat) că Gonța îi „atvețvenâi” doar de N4, casă și câteodată pe la Ghidighici.” Renato Usatîi, emisiunea Puterea e în Adevăr. (Minutul 21:29).
3. „Domnul Gonța, ori Dvs. ori Maia Sandu amândoi umblați în costume subțirele, afară deja e frig” Renato Usatîi, emisiunea Puterea e în Adevăr. (Minutul 59:49)
4. „Cum spunea mămună să mă feresc de cei mărunței și cu buzele subțiri, și mujscova și jenscova roda kstati” Renato Usatîi, emisiunea Puterea e în Adevăr. (Minutul 1:11:20).
5. „Republica Moldova nu are nevoie de Președinte care arată că zboară cu econom clas, eu înțeleg că doamna Sandu îi mărunțică și încapă și în демское сиденье, dar astăzi oamenii așteaptă rezultate” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”, în cadrul Emisiunii „Moldova LIVE”, la Exclusiv TV. (Minutul 30:32)
6. „Doamna Președintă dacă dvs. nu sunteți într-adevăr un dictator micuț (arătând că se referă la înălțimea Maiei Sandu), sau mare, poate facem modificări.” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” la conferința de presă cu privire la o decizie CEC. (Minutul 26:37).
7. „Eu nu susțin exemplul președintei din Croația, doamna cea bălaie frumoșică, care o vândut averea miniștrilor, deputaților.” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” la întâlnirea cu tinerii. (Minutul 37:50).

Glume, umor deplasat, aluzii cu tentă sexuală, vulgarități

1. „Este în raionul Fălești un băițel Pechiușa, și lui îi place de Beyonce, el zice că încă oleacă o să crească și el o să se însoare cu Beyonce. Eu îl cred pe Pechiușa că el o vre pe Beyonce, dar el crede ca el nu poate să se însoare cu ea de ceea că el încă nu are 18 ani. Așa și ăștia cu integrarea Europeană.” Renato Usatîi, emisiunea Puterea e în Adevăr. (Minutul: 56:47)
2. „Но это какая-то просто импотенция. Это то же самое как есть маленький мальчик в одной деревне тут в Молдавию вот он мечтал переспать с Мадонной, понимаете, у них своя, у нас своя страна.” (despre unirea cu România). Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”, în cadrul Emisiunii Moldova на перепутье: битва за будущее. Арестович, Романенко, Ренато Усатый. (Minutul 46:30).

3. În cadrul dezbaterilor electorale de la ProTV la 14.10.2024 (min 19 :18), Vasile Tarler: *”Dl Năstase, nu știu dacă e cazul, totuși, ce mătă a trecut între Dvstra și colega ta la Președenție ? Care e problema ca așa s-a întâmplat ceea ce este? Dl Tarlev, eu nu sunt superstițios, nu mă interesează nici mătă, nici nimic nu mă interesează. ... Totuși, ea v-a părăsit sau Dvstră ați lăsat-o ? ”*
4. *„Acum invit în fața Dvs. o altă colegă, tot un primar, unul dintre cei mai cunoscuți din țară..... la 21 de ani nu doar o devenit primar dar făcând oleacă de dictatură o pus mâna pe primarul din raionul Râșcani și s-o măritat cu dânsul, Nina Cereteu.”* Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” la evenimentul de lansare în campanie a Fălești. . (Minutul 55:02).
5. *„Voi înțelegeți că în tren până mergi de la Ocnița la Chișinău, poți să faci cunoștință cu o fată, ea poate să reușească să rămână însărcinată, să reușești să te căsătorești, să faci cumetria și trenul încă nu v-a ajunge.”* Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” la întâlnirea cu alegătorii din Drochia. (Minutul 13:34)

slut shaming (tratarea femeilor ca târfe; act de blamare a femeilor pentru comportamentul sexual (și nu doar!) pe care îl au și care nu se încadrează în normele sociale)

1. Natalia Morari în cadrul interviului către N4 Puterea a 4a Gonta, 15.10.24, la min 2:30 :Pe mine foarte tare mă enervează, scuzați, Dl Gonta, de limbaj mai puțin poetic, când curvele se dau virgine. Moderatorul nu a reacționat, de obicei ascultă mult invitații fără a-i întrerupe.
2. *„La noi cam în mod ciudat s-a făcut tot ce ține de integrare, asta știți cum, când s-o dus unul în sat la discotecă, o rămas o doamnă însărcinată, o născut și pe urmă neamurile îi spun du-te și cere-o de mireasă. Sau după ce s-a născut copilul, du-o la USG să vedem copilul e fată sau băiat”* Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” în cadrul dezbaterilor la N4. (Minutul 1:06:39)
3. *„Domnelor și domnilor, vedeți și aici sunt crescuți pui de propagandă la Europa Liberă, înainte trebuie să fac o poiată, acum trebuie vreo două grajduri ca să încapă toți aiștia. Dvs. sunteți niște propagandiști și mincinoși, sunteți Cristi Tabără 2, numai că el o fost acuzat de pedofilie, dvs. sper că nu. Dumneaei nu spune că primul mandat eu n-am putut să finalizez că atunci când ele, inclusiv doamna asta ședea pe sub ocheal la Ambasada SUA ori UE eu atunci luptam cu Plahotniuc care mi-a fabricat zeci de dosare.”* Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”, în cadrul dezbaterilor de la Pro TV. (Minutul 15:47)
4. *„Eu eram la monumentul lui Ștefan cel Mare, tu erai în saună cu fetele (Octavian Țicu) – Da eu merg la saună cu fetele, Dvs. dacă vrei cu băieții (Renato Usatîi), în cadrul dezbaterilor de la Jurnal TV. (Minutul 8:20).*
5. *„- В принципе президенту хватает полномочие для всего (moderator Новое Радио),*
a. *-Только яиц не хватает, к сожалению.(Albu Adrian)”* răspunsul sexist a dl Albu Adrian, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” în cadrul emisiunii Новое Радио (Minutul 10:00).
6. *„Tărăboi în bordel. Curvele s-au răsculat- nu au trecere la moderat”* ,postarea pe pagina de Facebook a dlui I. Chicu.

Înlocuirea frecventă a identității profesionale cu cea de gen

1. În cadrul dezbaterilor de la ProTV, 14.10.2024, A. Năstase se arăta vădit deranjat de întrebările incomode ale moderatoarei, moderatoarea a avut reacții generale, nu unul special la această remarcă sexistă. A. Nastase (*Domnișoară sau Doamnă? Sunteți un om serios?*)

Punerea la îndoială a inteligenței, competenței, consistenței, experienței

1. *„Maia Sandu ziua la televizor se salută... dar de aici am înțeles că ea plânge de vreo 4-5 luni ca Șeful Delegației Uniunii Europene să fie retras din Republica Moldova.”* Renato Usatîi, emisiunea Puterea a Patra la N4. (Minutul 14:26).
2. Adresare către moderatoarea L. Bogza cu adresarea în termeni familiari repetate: “Draga mea” după care intervine cu “draga mea, repet pentru dvs. dacă nu ați auzit”. V. Tarlev, bărbat, candidat PP Viitorul Moldovei, dezbateri electorale PRO TV (min 20.17)

comentarii despre informațiile personale reale sau presupuse ale unei persoane, inclusiv despre viața (non-) conjugală, (non-)familială, (non-)parentală, dragostea și/sau viața sexuală sau desemnarea unei femei prin relația lor unui bărbat sau readucerea lor la rolul lor de soție sau mamă.

1. *„Doamna Veronica, dvs. sunteți căsătorită? - Da. - Și eu sunt căsătorit, înseamnă că subiectul acesta mai departe nu-l continuăm”,* Gheorghe Gonța, moderatorul emisiunii Puterea e în Adevăr. (Minutul 1:03:09)
2. *„Mai mulți copii moldoveni se nasc peste hotare, decât în țară, trei programme prevăzute : crearea locurilor de muncă, susținerea familiilor tinere, apartament, locuri de muncă, al treilea program, fiecare mamă care va*

avea al doilea copil va primi statut de „eroină”, finanțare gratis, fără procente de la stat, subvenții”. Vasile Tarlev răspunde la emisiunea NordNews despre criza demografică (min 12)

3. „...rozăvăii și galuboi mir (cu referire la comunitatea LGBT) lasă să rămână la Președinției și la majoritatea parlamentară” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” la întâlnirea cu alegătorii din Dondușeni. (Minutul 6:18)

numirea indirectă, adiacentă unei personalități masculine

nu au fost indetificate

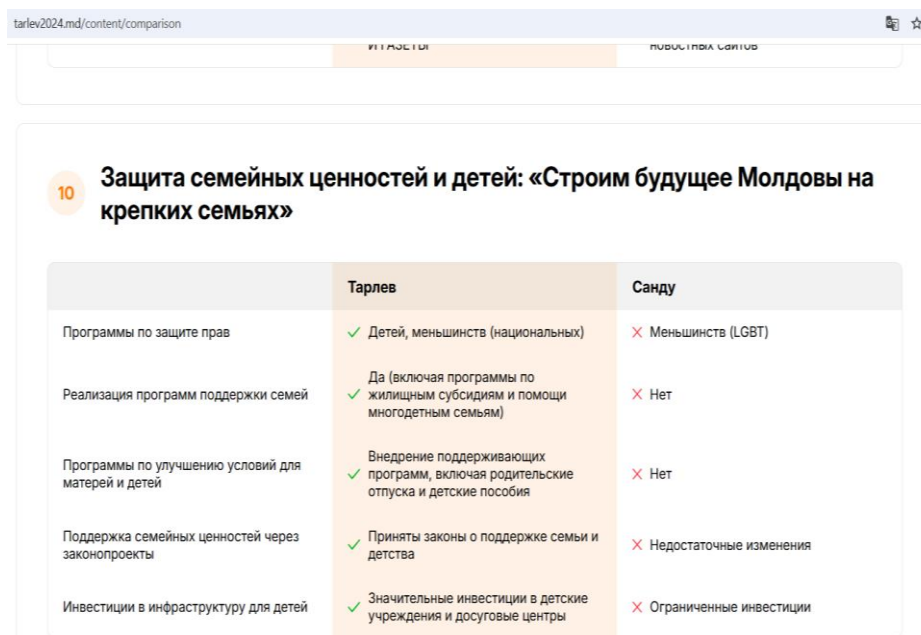
utilizarea numelor generice și a numelor de profesii/funcții/poziții doar la masculin

1. „Majoritatea populației care trăiesc acolo sunt cetățeni ai Republicii Moldova și majoritatea sunt moldoveni”, Alexandr Stoianoglo, PSRM, Puterea a Patra la N4. (Minutul 24:50)
2. „В отличие от нынешнего президента я буду активным президентом” Alexand Stoianoglo, PSRM, în cadrul interviului pentru RTVI Новости.
3. „De astăzi invităm toți candidații, rând pe rând în ordinea înregistrării”, Gheorghe Gonța, moderatorul emisiunii Puterea a Patra la N4. (Minutul 1:02)
4. „Dragi colegi, stimați cetățeni eu cred că noi cu toții înțelegem că trecem printr-o perioadă de răscruce”, Igor Dodon, Președinte PSRM, evenimentul de lansare în campanie. (Minutul 2:57).
5. „Lista celor care s-au simțit înșelați de mandatul Maiei Sandu este fără de sfârșit, începând cu agricultorii apoi oamenii legii, profesorii, întreprinzătorii mici și mijlocii, jurnaliștii de la agențiile neafiliate puterii, tinerii sau diaspora utilizată și părăsită. Continuând cu bugetarii și pensionarii până la primarii șantajați în mod obraznic de către guvernare” Igor Dodon, Președinte PSRM, evenimentul de lansare în campanie. (Minutul 7:55).
6. „Stimați cetățeni, ne-am adunat pentru a declara deschis că nu vom renunța”, Alexand Stoianoglo, PSRM, evenimentul de lansare în campanie. (Minutul 10:30).
7. „Сегодня здесь была большое собрание в поддержку президента Майя Санду, и это её право она кандидат.” Alexand Stoianoglo, PSRM, întâlnirea cu alegătorii la Cahul. (Minutul 0:01).
8. „Acest politicianat îngâmfat și ratat de bună dreptate a îndemnat actualul președinte să nu se oprească și dacă va fi nevoie, să repete această „faptă eroică” în numele geopoliticii.” Alexand Stoianoglo, PSRM, întâlnirea cu alegătorii la Cahul. (Minutul 3:27).
9. „Stimați concetățeni, această campanie electorală ajunge la final, peste 10 candidați la președinție, fiecare cu ideile, planurile și aspirațiile sale” Alexand Stoianoglo, PSRM, Briefing de presă cu tema „20 octombrie e ziua în care alegem dreptatea pentru toți”. (Minutul 0:10).
10. „Cu aplauze să întâmpinăm candidatul cetățenilor, la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Maia Sandu..” Adam Marcela, reprezentanta PAS, evenimentul de lansare în campanie la Chișinău. (Minutul 6:18).
11. „Dragi prieteni, ne-am adunat aici astăzi, tineri și vârstnici, profesori, medici, oameni de cultură, primari, antreprenori, oameni de afaceri și agricultori.” Adam Marcela, reprezentanta PAS, evenimentul de lansare în campanie la Chișinău. (Minutul 10:30).
12. „Știm cine poate să muncească neobosit pentru o Moldovă modernă și prosperă, acest candidat este Maia Sandu.” Adam Marcela, reprezentanta PAS, evenimentul de lansare în campanie la Chișinău. (Minutul 11:00).
13. „Cu aplauze să întâmpinăm candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Maia Sandu..” Adam Marcela, reprezentanta PAS, evenimentul de lansare în campanie la Cahul. (Minutul: 1:40)
14. „Suntem aici pentru că vrem ca ... medicii, artiștii, polițiștii, fermierii, inginerii, militarii, croitorii, lucrătorii pentru salubritate, să aibă o viață demnă aici acasă.” Maia Sandu, candidata PAS, evenimentul de lansare în campanie la Cahul. (Minutul: 14:47)
15. „Dragi profesori, învățători, educatori, bibliotecari, directori, logopezi, angajați din sistemul educațional din toată Moldova, plecăciunile noastre.” Maia Sandu, candidata PAS, evenimentul dedicat zilei profesorilor. (Minutul: 6:07)
16. „Sunt mândru că în echipa noastră avem un adevărat profesionist, o doamnă care și-a dedicat sufletul, de multe ori sănătatea, un pic de tinerețe pentru a îmbunătăți viața.” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” la evenimentul de lansare în campanie la Fălești. (Minutul 56:12)

17. „I-am invitat pe toți cei 11 candidați care aspiră la funcția de președinte.” Radu Osipov, moderator, Moldova 1. (Minutul 0:44)
18. „Am venit la această întrevvedere manifestând respect față de oameni, față de colegii mei candidați în Alegerile Prezidențiale, dar cu regret nu am găsit reprezentanții puterii.”, Alexandr Stoianoglo, PSRM, Moldova 1. (Minutul 2:47)
19. „Независимый кандидат Ирина Влад сегодня представляет Диана Росыпану” Dmitrii Negruța, moderatorul dezbaterilor la TVC 21. (Minutul: 1:20)
20. „Invitații din această seară sunt Doamna Irina Vlah, candidat independent.” Gheorghe Gonța, moderatorul dezbaterilor la N4. (00:37)
21. „Pentru început, poate aveți o părere despre faptul că șeful statului în exercițiu refuză categoric să vină la orice dezbateri pentru a se întâlni cu domniile voastre și ceilalți candidați” Gheorghe Gonța, moderatorul dezbaterilor la N4. (Minutul 1:12)
22. „Doamna Vlah, dvs. ați fost Bașcan al Găgăuziei, doamna președinte Maia Sandu refuză semnarea decretului cu privire la faptul că s-o numim pe doamna Guțul, noul Bașcan al Găgăuziei.”, Gheorghe Gonța, moderatorul dezbaterilor la N4. (Minutul: 6:36)
23. „Vizitele externe sunt o metodă de a urca ratingul în scăderea actualului președinte în exercițiu” Grigore Novac, reprezentant PSRM în cadrul dezbaterilor la N4. (Minutul 10:37)
24. „Noi suntem într-o groapă imensă de datorii, doar în mandatul actualului președinte și a celor de la PAS.” Grigore Novac, reprezentant PSRM, în cadrul dezbaterilor la N4. (Minutul 22:47)
25. „Aceste dezbateri se fac în primul rând pentru alegători ca să-i cunoască pe candidați și cred că este regretabil atunci când un candidat nu participă, același lucru pot să spun și despre candidatul Maia Sandu care în această seară nu s-a prezentat la dezbateri.” Lorena Bogza, moderatoare în cadrul dezbaterilor electorale la Pro Tv Chișinău. (Minutul 3:58).
26. „I-am chemat pe următorii candidați, concurenți electorali în cadrul emisiunii”, Dumitru Mișin, moderator dezbateri Jurnal TV.(Minutul 0:10)

negarea inegalităților de gen, banalizarea violenței bazate pe gen, denigrarea feminismului sau activismul și politicile pentru egalitatea de gen

1. Vasile Tarlev în programul său electoral pe situl tarlev2024.md la rubrica nr. 10 Protecția valorilor familiale și copiilor, în comparație cu Maia Sandu ar insinua că ea ar proteja doar minoritățile sexuale (LGBT) <https://tarlev2024.md/content/comparison>



	Тарлев	Санду
Программы по защите прав	✓ Детей, меньшинств (национальных)	✗ Меньшинств (LGBT)
Реализация программ поддержки семей	Да (включая программы по жилищным субсидиям и помощи многодетным семьям)	✗ Нет
Программы по улучшению условий для матерей и детей	✓ Внедрение поддерживающих программ, включая родительские отпуска и детские пособия	✗ Нет
Поддержка семейных ценностей через законопроекты	✓ Приняты законы о поддержке семьи и детства	✗ Недостаточные изменения
Инвестиции в инфраструктуру для детей	✓ Значительные инвестиции в детские учреждения и досуговые центры	✗ Ограниченные инвестиции

2. trebuie să le dăm la bot (referință la jurnaliștii și jurnalistele care îi atacă neîntemeiat pe candidată și moderatorul Gh. Gonța), candidata independentă Natalia Morari în cadrul emisiunii de la N4 din 15.10.2024.

Anexa 2. Analiza cantitativă a datelor monitorizate pe canale media

PROGRAM ELECTORAL/LANSARE/ PAGINA DE CAMPANIE A CANDIDATULUI/TEI

Nr	data, ora	instituția media	link-ul produsului media	- număr persoane defalcate pe gen - nominal candidate/candidați, formațiune politică (pt. cei/cele cu identitate politică) - nume prenume, moderator/moderatoare
Alexandr Stoianoglo, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”				
1.	20.09.2024 ora 9:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/61564299552320/videos/1065658078359776	Video de lansare a campaniei electorale.
2.	21.09.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/?v=1490097708171970	Video de la vizita din Cahul. Alexandr Stoianoglo, Candidat PSRM
3.	26.09.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=461302343600333	Briefing de presă susținut de Alexandr Stoianoglo, cu tema „Agricultura la un pas de colaps. Soluții pentru redresarea situației”
4.	30.09.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/61564299552320/videos/1241820580182506	Briefing de presă susținut de Alexandr Stoianoglo, cu tema „Pensii echitabile și bătrânețe demnă”
5.	2.10.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1654184881793998	Briefing de presă susținut de Alexandr Stoianoglo, cu tema „Starea deplorabilă din sistemul educațional și soluțiile ce se impun pentru ameliorarea situației”
6.	7.10.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/61564299552320/videos/553893997320205	Briefing de presă susținut de Alexandr Stoianoglo, cu tema „Principii pentru soluționarea problemei transnistrene”
7.	10.10.2024 Ora: 11:00	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/61564299552320/videos/761737559411800	Briefing de presă susținut de Alexandr Stoianoglo, cu tema „Revenirea demnă pentru diasporă”
8.	12.10.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/?v=560452963103720	Video de campanie
9.	15.10.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1216197219616937	Briefing de presă susținut de Alexandr Stoianoglo, cu tema „Adresare către întreprinzători”
10.	16.10.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/?v=605970518681300	Vide de campanie
11.	18.10.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1688814261967495	Briefing de presă susținut de Alexandr Stoianoglo, cu tema „20 octombrie e ziua în care alegem dreptatea pentru toți”
12.	18.10.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/?v=2725834254261614	Vide de campanie
Maia Sandu, Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”				
	20.09.2024 ora 17:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=2213968678988599	Video de lansare a campaniei electorale la Chișinău.

	21.09.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/1947040179100762	Video de lansare a campaniei electorale la Cahul.
	22.09.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/1267675561257436	Video de lansare a campaniei electorale la Soroca.
	23.09.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/1084549836524959/?_cft__[0]=AZXaoT2_aHua4Plx71jRerUbN6xUwM0Q_F4RAEfF0Uv_oQQz1PzYP2ViFdp4dgwSQptWVlJyRkMtwVANSUMXv4VaY7kvaqKS1RkGlDXipznFNTsqi5m1d2gictpbWgw_A6uxE9trltBbUGTG66Yd-RNPxmOO8p6Bb7IMt7uFNrqbTjZ3Yj2xbV8hID_kMlOnD4Aj5gueR9GVCKOnUTBx4&_tn=%2CO%2CP-R	Program electoral 1
	26.09.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/?v=1179091446518398	Jurnal de campanie, episodul 3 Maia Sandu, candidata PAS
	26.09.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/393353197155592/	Video de promovare Maia Sandu, candidata PAS
	26.09.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://facebook.com/maia.sandu/videos/3341527352822861/	Program electoral 2 Maia Sandu, candidata PAS
	4.10.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/582440174249877/	Video de promovare Maia Sandu, candidata PAS
	4.10.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/?v=1087177876345098	Jurnal de campanie, episodul 3 Maia Sandu, candidata PAS
	6.10.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/1990331941397230/	Video de promovare. Ziua profesorului Maia Sandu, candidata PAS
	7.10.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/1173705430384731/	Program electoral 3 Maia Sandu, candidata PAS
	7.10.2024 ora 11:00	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/812503034148953	Vizită la Nisporeni Maia Sandu, candidata PAS
	14.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/939253368092331/	Video de campanie 4 ani într-un minut. Maia Sandu, candidata PAS
	14.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/?v=2694626497392737	Jurnal de campanie Episodul 5 Maia Sandu, candidata PAS
	15.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/?v=1035695938239109	Video de campanie Planul pentru viitor. Maia Sandu, candidata PAS

	15.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/407390435747771/	Video de campanie Întâlnire cu tineri și tinere. Maia Sandu, candidata PAS
	15.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/564801949303594/	Video de campanie Mesaj către diaspora Maia Sandu, candidata PAS
	16.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/2271000676593892/	Video de campanie Întâlnire cu alegătorii. Maia Sandu, candidata PAS
	16.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/?v=538319365571580	Video de campanie Adresare către femei Maia Sandu, candidata PAS
	16.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/?v=1180546596386909	Video de campanie Adresare către tineri Maia Sandu, candidata PAS
	16.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/?v=1092086205618956	Video de campanie Adresare către chișinăueni Maia Sandu, candidata PAS
	16.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/maia.sandu/videos/1235690484296374/	Video de campanie Adresare către oamenii muncitori Maia Sandu, candidata PAS
	16.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/?v=1290618418963166	Video de campanie Am sunat și oamenii din satele și orașele noastre Maia Sandu, candidata PAS
	18.10.2024	Pagina de Facebook a candidatei	https://www.facebook.com/watch/?v=1077216937312066	Jurnal de campanie Episodul 6 Maia Sandu, candidata PAS

Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”

1.	21.09.2024 ora 9:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1434802154575672 (sunet restricționat, disponibil doar de pe telefon)	Video de lansare a campaniei electorale. Fălești 6 bărbați 4 femei Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”
2.	22.09.2024 ora 9:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=872559611498376	Video de lansare a campaniei electorale. Briceni Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”
3.	23.09.2024 ora 9:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/1559456277996071/	Întâlniri cu alegătorii Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”
4.	24.09.2024 ora 17:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/3383294628645777	Întâlniri cu alegătorii din Briceni Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”
5.	25.09.2024 ora 14:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/3738166316440048	Conferință de presă: „Despre abuzurile CEC în favoarea candidatului PAS” Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” Alexandru Berlinschi, Partidul Politic „Partidul Nostru”
6.	26.09.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/887455336642275/	Video _Întâlnire cu alegătorii Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”
7.	26.09.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink	Întâlniri cu alegătorii din Dondușeni Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”

			alink&v=1045776673401714	
8.	28.09.2024 ora 12:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=394109580434424	Întâlniri cu alegătorii din Drochia Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
9.	06.10.2024 ora 12:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/1603088723894610	Întâlniri cu alegătorii din Ocnîța Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
10.	07.10.2024 ora 12:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/8858779817487081	Video briefing despre Andrei Spînu Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
11.	08.10.2024 ora 12:30		https://www.facebook.com/RU1.md/videos/521983940614168/	Video de promovare Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
12.	10.10.2024 ora 12:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1094817335337536	Briefing de presă Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
13.	14.10.2024 ora 12:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/3021112024695106/	Video de promovare Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
14.	14.10.2024 ora 12:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/1501774467144857	Снимите маски! Я хочу увидеть свою смерть в лицо. Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
15.	16.10.2024 ora 12:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/1078129316997330	Întâlniri cu tinerii Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
16.	18.10.2024	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=765971558977792	Eveniment în fața Parlamentului Republicii Moldova Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”

Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei

1.	15.10.2024	Facebook	https://www.facebook.com/vasile.tarlev.official/videos/530088273277046	Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei
2.	17.10.2024	Facebook	https://www.facebook.com/vasile.tarlev.official/videos/8437565743030603	Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei
3.	18.10.2024	Facebook	https://www.facebook.com/vasile.tarlev.official/videos/1201655717604691	Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei
4.	18.10.2024	Facebook	https://www.facebook.com/vasile.tarlev.official/videos/554013543981491	Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei
5.	18.10.2024	Facebook	https://www.facebook.com/reel/1075817197882812	Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei
6.	21.10.2024	Facebook	https://www.facebook.com/vasile.tarlev.official/videos/1418524430225955	Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei

7.	23.10.2024	Facebook	https://www.facebook.com/vasile.tarlev.official/videos/492613023774256	Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei
Irina Vlah, candidată independentă				
1.	20.10.2024	Facebook	https://www.facebook.com/vlahmd/videos/466807172423810	Irina Vlah, candidată independentă
2.	20.10.2024	Facebook	https://www.facebook.com/rvel/437520919356076	Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei
3.	21.10.2024	Facebook, Irinavlah.md	https://www.facebook.com/vlahmd/videos/527945976670750 https://irinavlah.md/ro/articole/rezultat-pobeditelya?fbclid=IwY2xjaWGPf1pleHRuA2FlbQIxMAABHWf1Tgt-XcdUOWYisjj1avUOO7or2oBiBN_1ekabaMS6VIWtQqAFqyRMuw_aem_IDsA1AKW1y24MidrTgWMtA	Irina Vlah, candidată independentă
Andrei Năstase, candidat indepedent				
1.	27.10.2024	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQKCN98nC5/	Campania de lansare Andrei Năstase, candidat indepedent
2.	29.09.2024	Pagina Facebook	https://fb.watch/vOKAgqTaRO/	Andrei Năstase, candidat indepedent
3.	1.10.2024	Pagina Facebook	https://fb.watch/vOKxMZxjWW/	Andrei Năstase, candidat indepedent
4.	1.10.2024	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQKuXHFxs/	Andrei Năstase, candidat indepedent
5.	3.10.2024	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQKrJY4Vvc/	Andrei Năstase, candidat indepedent
6.	13.10.2024	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQJZRR2dwr/	Spot electoral Andrei Năstase, candidat indepedent
7.	15.10.2024	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQJWB2Kaqr/	Andrei Năstase, candidat indepedent
8.	17.10.2024	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQJNv0kaO1/	Andrei Năstase, candidat indepedent
9.	18.10.2024	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQJSAR5xbP/	Eveniment de totalizare a campaniei electorale Andrei Năstase, candidat indepedent

Ion Chicu, Partidul Politic „Partidul Dezvoltări și Consolidări Moldovei”				
1.	23.09.2024	Pagina Facebook	https://www.facebook.com/reel/1173580710414538	Ion Chicu, Partidul Politic „Partidul Dezvoltări și Consolidări Moldovei”
2.	25.09.2024	Pagina Facebook	https://www.facebook.com/reel/1044838093684104	Ion Chicu, Partidul Politic „Partidul Dezvoltări și Consolidări Moldovei”
3.	27.09	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQLd_99vRm/	Ion Chicu, Partidul Politic „Partidul Dezvoltări și Consolidări Moldovei”
4.	10.10	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQL14V3url/	Ion Chicu, Partidul Politic „Partidul Dezvoltări și Consolidări Moldovei”
5.	20.10	Pagina Facebook	https://fb.watch/vQKTVyla_vy/	Ion Chicu, Partidul Politic „Partidul Dezvoltări și Consolidări Moldovei”

DEZBATERI ELECTORALE

Nr	data, ora	instituția media	link-ul produsului media	- număr persoane defalcate pe gen - nominal candidate/candidați, formațiune politică (pt. cei/cele cu identitate politică) - nume prenume, moderator/moderatoare
1.	8.10.2024 ora: 19:00	TV Moldova 1	https://moldova1.md/f/ro/4744#content	3 bărbați Radu Osipov, moderator; Renato Usatii, candidatul „Partidului Nostru”; Alexandr Stoianoglo, candidatul susținut de PSRM.
2.	15.10.2024 ora: 18:00	TVC 21	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1852490798608659	2 bărbați, 1 femeie Moderator: Dmitrii Negruța Vlad Batrîncea, reprezentant PSRM. Diana Rosipanu, reprezentanta candidatei independente, Irina Vlah,
3.	10. 10.2024 Ora: 19:00	Național 4	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1216546209627092	3 bărbați 1 femeie Gheorghe Gonța, prezentator; Irina Vlah, candidată independentă Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru” Grigore Novac, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”
4.	11.10.2024 Ora: 14:00	Новое Радио	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=391727287326530	3 bărbați Moderator Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru” Albu Adrian, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”
5.	16.10.2024 Ora: 15:30	Pro TV Chișinău	https://www.facebook.com/protvchisinau/videos/535175599449709/	2 bărbați, 1 femeie Moderatoare:Lorena Bogza Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru” Albu Adrian, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”
6.	17.10.2024 Ora: 15:30	Jurnal TV	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=8596141803741956	3 bărbați Octavian Țicu, Blocul Electoral „ÎMPREUNĂ” Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
7.	1.10. 2024, ora 19:00-19:30	Național 4	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1577372856513410	2 bărbați Moderator: Gheorghe Gonța Invitați: Victoria Furtună, candidată independentă – lipsă

				Tudor Ulianoschi, candidat independent Natalia Morari, candidată independentă - lipsă
8.	8 octombrie 2024, ora 19:00-19:30	Național 4	https://www.facebook.com/tvcchannelN4/videos/1731960820947889	3 bărbați Moderator: Gheorghe Gonța Invitați: Vasile Tarlev, candidat Partidului Pentru Viitorul Moldovei - lipsă O. Țicu, candidat Blocul Electoral „Împreună” Irina Vlah, candidată independentă - lipsă
9.	14.10.24, 17:50-18:50	ProTV Chișinău „Eu vreau să fiu președinte”	https://www.google.com/search?q=ProTV+Chi	2 bărbați și 1 femeie Moderatoare: Lorena Bogza Invitați: Vasile Tarlev, candidat Partidului Pentru Viitorul Moldovei Andrei Năstase, candidat independent Victoria Furtună, candidată independentă - lipsă
10.	15.10.24, ora 18:00	TVC21 ДЕБАТЫ 2024	https://www.youtube.com/watch?v=qUdoi9cawi4	4 bărbați Moderator: Invitați: Ion Chicu, Partidului Consolidării și Dezvoltării Moldovei Tudor Ulianoschi, candidat independent Andrei Năstase, candidat independent, reprezentat de Vl. Pavlovski
11.	15.10.24, ora 18:00	TVC21 ДЕБАТЫ 2024, Candidat	https://www.youtube.com/watch?v=g4Rx1q6BWEA	2 bărbați și 1 femeie Invitați: Alexandr Stoianoglo, candidatul PSRM, reprezentat de Vlad Bătrânca Irina Vlah, candidată independentă, reprezentată de Diana Rosipan Victoria Furtună, candidată independentă - lipsă
12.	16.10.24	TVC21 ДЕБАТЫ 2024, Candidat	https://www.google.com/search	3 bărbați și 1 femeie Invitați: Vasile Tarlev, candidat Partidului Pentru Viitorul Moldovei - lipsă Octavian Țicu, Blocul Electoral Împreună – lipsă Natalia Morari, candidată independentă, reprezentată de Ion Lupan
13.	15.10.24, 17:50-18:50	ProTV Chișinău „Eu vreau să fiu președinte”	https://protv.md/livepro/live-dezbaterile-electorale-eu-vreau-sa-fiu-pre%C8%99edinte-invita%C8%9Bi-octavian-%C8%9Bicu-irina-vlah-%C8%99i-ion-chicu---2702056.html	2 bărbați și 2 femeie Moderatoare: Lorena Bogza Invitați: Octavian Țicu, Blocul Electoral Împreună Irina Vlah, candidat independent - lipsă Ion Chicu, Partidului Consolidării și Dezvoltării Moldovei (fiind reprezentat de Fadei Nagacevski)
14.	15.10.2024, ora 19:00-19:44	TV Moldova 1	https://moldova1.md/f/ro/4810#content	3 bărbați și 1 femeie Moderator: Radu Osipov Andrei Năstase, candidat independent Octavian Țicu, Blocul Electoral Împreună, reprezentat în platou de Iurie Reniță Victoria Furtună, candidată independentă - lipsă
15.	17.10.2024, ora 17:50-18:50	ProTV Chișinău „Eu vreau să fiu președinte”	https://protv.md/eu-vreau-sa-fiu-pre%C8%99edinte/live-dezbaterile-electorale-eu-vreau-sa-fiu-pre%C8%99edinte-invita%C8%9Bi-natalia-morari-%C8%99i-tudor-ulianovschi---2702276.html	1 bărbat și 2 femei Moderatoare: Lorena Bogza Invitați: Natalia Morari, candidată independentă, reprezentată de Ion Lupan Tudor Ulianoschi, candidat independent - lipsă

16.	17.10.2024, ora 19:00-19:22	TV Moldova 1	https://moldova1.md/f/ro/4832#content	2 bărbați și 1 femeie Moderator: Radu Osipov Natalia Morari, candidată independentă Tudor Ulianovschi, candidat independent - lipsă
17.	14.10.24, ora 17.00	Pro TV – Eu vreau să fiu Presedinte	https://protv.md/eu-vreau-sa-fiu-pre%C8%99edinte/dezbaterile-electorale-eu-vreau-sa-fiu-pre%C8%99edinte-din-14-10-2024-invita%C8%9Bi-andrei-nastase-victoria-furtuna-%C8%99i-vasile-tarlev-video--2701944.html	2 bărbați și 1 femeie Moderatoare: Loreta Bogza, Invitați: Vasile Tarlev, candidat Partidul Politic „Partidul pentru Viitorul Moldovei” Andrei Nastase, candidat independent
18.	15.10, ora 19.00	TV Moldova 1	https://moldova1.md/f/ro/4810#content	3 bărbați Moderator: Radu Osipov Invitați: Andrei Nastase, candidat independent Iurie Reniță, Blocul electoral Împreună, reprezentantul candidatului Octavian Țicu
19.	3.10	Național 4	https://www.facebook.com/tvcchannelN4/videos/live-dezbateri-electorale-ion-chicu-andrei-n%C4%83stase-octavian-%C8%9B%C3%AEcu-3-octombrie-202/900149695330089/	3 bărbați Moderator: Gheorghe Gonta Ion Chicu, PDCM; Andrei Năstase, independent Octavian Țicu, candidat Blocului Electoral „Împreună”;
20.	10.10	TV Moldova 1	https://www.youtube.com/watch?v=gejttAUvBIo	1 femeie, 3 bărbați Moderator: Radu Osipov Invitați: Vasile Tarlev, candidat PPVM Irina Vlac, candidată independentă Ion Chicu, candidat PDCM
21.	10.10	IPN	https://www.youtube.com/watch?v=aISmXb7fprE	4 bărbați Moderator: Vasile Vasiliță, Invitați: Vasile Tarlev, candidat PPVM Ion Chicu, candidat PDCM Octavian Țicu, candidat Blocului Electoral „Împreună”
22.	16.10.24	TV8	https://tv8.md/2024/10/16/live-dezbateri-electorale-la-tv-8-cine-sunt-invitatii-din-16-octombrie-2024-care-se-vor-presedinte/267543	2 femei, 2 bărbați Moderator/e: Mariana Rață, Anatolie Golea Invitați: Andrei Năstase, candidat independent, Natalia Morari, candidată independentă
23.	16.10.24	Rlive	https://www.youtube.com/watch?v=Ws61_g9u6ns https://realitatea.md/intelegeri-politice-sau-ce-s-a-intamplat-la-runda-intrebari-raspunsuri-la-dezbaterile-de-la-rlive-tv/	2 femei, 2 bărbați Moderatoare: Ileana Pîrgaru Invitați: Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei Diana Rosipanu, reprezentanta Irinei Vlah, candidată independentă

EMISIUNI ELECTORALE

Nr	data, ora	instituția media	link-ul produsului media	- număr persoane defalcate pe gen - nominal candidate/candidați, formațiune politică (pt. cei/cele cu identitate politică) - nume prenume, moderator/moderatoare
Alexandr Stoianoglo, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”				
1.	30.09.2024 Ora: 19:00	Național 4	https://www.youtube.com/watch?v=OkhNEaN7kTI	Puterea a Patra (de informare electorală) 2 bărbați Gheorghe Gonța, prezentator; Alexandr Stoianoglo, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”
2.	2.10.2024	RTVI Новости	https://www.youtube.com/watch?v=swGyY95AgUg	Молдова между ЕС и Россией, Приднестровье, проблемы и достижения Санду и «румынизация» / Стояногло 2 bărbați Alexandr Stoianoglo, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”
3.	10.10.2024	Exclusiv TV	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=514139294731690	Moldova LIVE cu Oxana Bodnar. Emisiune informativă despre candidați. 1 bărbat, 1 femeie Oxana Bodnar, moderatoare Alexandr Stoianoglo, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”
4.	16.10.2024	Exclusiv TV	https://www.facebook.com/watch/?v=1216587296124729	"ПО ФАКТАМ" с Юлией Федоровой. 1 bărbat, 1 femeie Юлией Федоровой, moderatoare Alexandr Stoianoglo, Partidul Politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”
Maia Sandu, Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”				
1.	10.10.2024	ZeroDoi	https://www.youtube.com/watch?v=sUDD9e6_LgE	Stream cu Maia Sandu De ce nu participati la dezbateri? Imnul Maiei 1 femeie 1 bărbat Maia Sandu, candidata Partidului Acțiune și Solidaritate; Cătălin Lungu, moderator.
Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”				
1.	22.09.2024 ora 20:30	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/1718091705694384	Puterea e în Adevăr! 2 bărbați Gheorghe Gonța, prezentator; Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”
2.	29.09.2024 ora 20:00	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/1264936117845614	Puterea e în Adevăr! 3 bărbați Gheorghe Gonța, prezentator; Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” Serghei Ivanov, agricultor
3.	30.09.2024 Ora: 19:00	Național 4	https://www.youtube.com/watch?v=hXYDNndcyVU	Puterea a Patra (de informare electorală) 2 bărbați Gheorghe Gonța, prezentator; Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”
4.	06.10.2024 ora 20:00	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=2803841253116113	Puterea e în Adevăr! 2 bărbați 1 femeie Gheorghe Gonța, prezentator; Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru” Veronica Schmidt, sora candidatului Renapo Usatîi
5.	13.10.2024 ora 20:00	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/765236725729146	Puterea e în Adevăr! 2 bărbați 1 femeie Gheorghe Gonța, prezentator; Renato Usatîi, Partidul Politic „Partidul Nostru”

6.	14.10.2024 ora 20:00	Exclusiv TV	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=558080569969880	Emisiunea „Moldova LIVE” 1 bărbat 1 femeie Oxana Bodnar, prezentatoare; Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
7.	15.10.2024 ora 20:00	Canalul Алексей Арестович	https://www.youtube.com/watch?v=mcu0QNl3grI	Молдова на перепутье: битва за будущее. Арестович, Романенко, Ренато Усатый 3 bărbați Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru” Олексій Миколайович Арестович, politician Юрий Романенко, политический эксперт
8.	15.10.2024	CINEMA 1	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1311014719881839	Програма “7 ZILE” с Родикой Кравченко, на CINEMA 1 1 bărbat, 1 femeie Rodica Cravcenco, moderatoare Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
9.	16.10.2024	Exclusiv TV	https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=893975032275573	"ПО ФАКТАМ" с Юлией Федоровой. 1 bărbat, 1 femeie Юлией Федоровой, moderatoare Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
10.	18.10.2024 20:00-23:59	Pagina de Facebook a candidatului	https://www.facebook.com/RU1.md/videos/1602402383964508/	Puterea e în Adevăr! 2 bărbați Gheorghe Gonța, prezentator; Renato Usatii, Partidul Politic „Partidul Nostru”
Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei				
1.	2.10.24	TVC21	https://www.youtube.com/watch?v=GqGNX4st6Ys	2 bărbați Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei Moderatorul: Marcel Darie
2.	8.10	IPN	https://www.ipn.md/ro/vasile-tarlev-neutralitatea-este-temelia-viitorului-pasnic-al-moldovei-8013_1107877.html	1 bărbat Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei
3.	2.10.24	NordNews	https://www.youtube.com/watch?v=Bl6KW0wJeto&t=114s	1 bărbat Vasile Tarlev, Partidul Pentru Viitorul Moldovei
Irina Vlah, candidată independentă				
1.	20.09.2024	TVC 21	https://www.youtube.com/watch?v=nLfgmp-j3-Q&t=11s	Emisiunea ИСТИНА 1 bărbat și o femeie Irina Vlah, candidată independentă Andrei Negruță, Dmitrii Negruță
2.	7.10.2024	N4	https://www.youtube.com/watch?v=pjihP7aXi-8	Emisiunea: Puterea a Patra 2 bărbați Ion Chicu, candidat PDCM Gheorghe Gonța, journalist
3.	2.10.2024	Național 4	https://www.youtube.com/watch?v=0czSP49RO3M&t=6s	Puterea e în Adevăr! 2 bărbați Gheorghe Gonța, prezentator; Irina Vlah, candidată independentă
4.	4.10.2024	IPN	https://www.ipn.md/ro/irina-vlah-nu-voi-permite-implicarea-moldovei-in-scenarii-8013_1107783.html	1 femeie Irina Vlah, candidată independentă
5.	8.10.2024	IPN	https://www.ipn.md/ro/irina-vlah-isi-asuma-sa-obtina-conditii-mai-avantajoase-8013_1107870.html	1 femeie Irina Vlah, candidată independentă
6.	15.10.2024	UNIMEDIA	https://unimedia.info/ro/news/3f4445b039f40bed/uninterviu-cu-irina-vlah-despre-piedicile-din-campanie-frica-din-ochii-oamenilor-pacea-exodul-si-echilibrul-extern-eu-stiu-cum-si-ca-presedinta-voi-face-totul-cu-inima.html?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=rss	1 femeie Irina Vlah, candidată independentă

Ion Chicu, Partidul Politic „Partidul Dezvoltări și Consolidări Moldovei”				
1.	20.09.2024	TVC 21	https://www.youtube.com/watch?v=nLfgmp-j3-Q&t=11s	Emisiunea ИСТИНА 1 bărbat și o femeie Irina Vlah, candidată independentă Andrei Negruță, Dmitrii Negruță
Octavian Țicu, Blocul Electoral „Împreună”				
1.	9.10.2024, 19:00-20:00	Național 4	https://www.youtube.com/watch?v=0cjnncFzcuc	Emisiunea: Puterea a Patra 2 bărbați Moderator: Gheorghe Gonța Invitat: Octavian Țicu, candidatul Blocului Electoral „Împreună”
Andrei Năstase, candidat independent				
1.	9.10.2024	Emisiunea „TEMA”	https://fb.watch/vQK2ExXFKq/	1 bărbat Andrei Năstase, candidat independent
2.	8.10.2024	Emisiunea ГЛАВНОЕ	https://fb.watch/vQKbQJmsW/	1 bărbat Andrei Năstase, candidat independent
3.	7.10.2024	Național 4 Puterea a Patra	https://fb.watch/vQKgcvp1em/	Emisiunea: Puterea a Patra 2 bărbați Andrei Năstase, candidat independent Gheorghe Gonța, moderator
Victoria Furtună, candidată independentă				
1.	9.10.2024, ora 20:00-21:00	Național 4,	https://www.youtube.com/watch?v=Wlr-wtqo8nw	Emisiunea: Puterea a Patra 1 bărbat și 1 femeie Moderator: Gheorghe Gonța Victoria Furtună, candidată independentă
Tudor Ulianoschi, candidat independent				
1.	15.10.2024, ora 19:00- 20:00	Național 4 Puterea a Patra	https://www.youtube.com/watch?v=5jZGlx247kl	Emisiunea: Puterea a Patra 2 bărbați Moderator: Gheorghe Gonța Tudor Ulianoschi, candidat independent
Natalia Morari, candidată independentă				
1.	15.10.2024, ora 20:00- 21:00	Național 4, Puterea a Patra	https://www.youtube.com/watch?v=mekGVQIgMn8	Emisiunea: Puterea a Patra 1 bărbat și 1 femeie Moderator: Gheorghe Gonța Natalia Morari, candidată independentă